

veestnik

Lefnik XXV.

Celovec, petek, 17. april 1970

Štev. 15 [1449]

Naša pesem v Ljubljani

Na povabilo Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije so združeni moški in mešani zbori Slovenske prosvetne zveze zadnjo soboto gostovali v Ljubljani ter pod vodstvom Valentina Hartmana in Vladimira Prušnika priredili koncert v veliki dvorani Filharmonije.

Gostovanje je bilo nepozabno doživetje za naše pevke in pevce, saj so se predstavili v slovenskem kulturnem središču in bili deležni izredno toplega, res bratskega sprejema. Bilo pa je poseben dogodek tudi za gostitelje, za matični narod, kajti naši zbori kot predstavniki koroških Slovencev so jim poklonili naše največje kulturno bogastvo, našo koroško slovensko pesem.

Pomembnost temu srečanju ki je bilo odraz živga zanimanja matičnega naroda za Slovence v zamejstvu, je nedvomno dajala tudi navzočnost najvišjih predstavnikov političnega in kulturnega življenja Slovenije. Med nešteti častnimi gosti so bili podpredsednik skupščine SR Slovenije dr. Jože Brilej, predsednik izvršnega sveta SRS Stane Kavčič ter podpredsednika dr. France Hočevar in Vinko Hafner, članica sveta federacije Vida Tomšič, predsednik prosvetno kulturnega zbora republiške skupščine Miro Poljanšek, predstavnik republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Breda Cajhen, predsednik skupščine mesta Ljubljana inž. Miha Košak in podpredsednik Sergej Vošnjak, predsednik republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Janez Vipotnik s svojimi najožjimi sodelavci, predsednica manjšinske komisije Majda Bojc, predsednik sklada SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti in predsednik ZKPOS Ivo Tavčar, predsednik Slovenske izseljenske matice Franc Pirkovič ter mnogi predstavniki raznih drugih organizacij in ustanov.

Prireditve pa se je udeležil tudi avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Heinrich Riesenfeld, ki je pred koncertom priredil sprejem za delegacijo Slovenske prosvetne zveze in njenih zborov ter za predstavnike kulturnega življenja Slovenije.

O koncertu obširno poročamo na 3. strani današnje številke.

Ameriški polet na Luno propadel zaradi tehničnih okvar

Polet ameriške vesoljske ladje „Apollo 13“, s katero so bili vesoljci Lowel, Haise in Swigert namenjeni na Luno, se je predčasno in zelo dramatično končal. Odprava se je ponesrečila zaradi okvare, ki je nastala v servisnem modulu. Odločiti so se morali za prekinitve poleta in predčasno vrnitev na Zemljo. Toda tudi med povratkom je prišlo do nadaljnjih nepredvidenih zapletov in je že grozila nevarnost, da bodo vesoljci s svojo ladjo leteli mimo Zemlje. Šele v zgodnjih jutranjih urah včerajšnjega dne je menda uspelo polet toliko popraviti, da bodo trije vesoljci — če bo šlo zdaj vse v redu — danes zvečer pristali v Tihem oceanu.

Zaplet okoli odprave „Apollo 13“ je povzročil veliko vznemirjenje ne le v Ameriki, marveč po vsem svetu. Mnoge države, med njimi predvsem Anglija in Sovjetska zveza, so Ameriki ponudile vso možno pomoč pri reševanju treh vesoljcev. Predvsem pa je dogodek močno zaposlil ves svetovni tisk, radio in televizijo.

Zaskrbljenost za usodo treh vesoljcev je razumljiva in upravičena; gre za življenje treh ljudi. Toda ravno ob tej razumljivi in upravičeni zaskrbljenosti je prišla spet do polne veljave dvoličnost človekove morale.

Ameriški kongres je pozval vse ameriško ljudstvo, naj moli za srečen povratek treh vesoljcev. Isti ameriški kongres pa je poslal pol milijona ameriških vojakov na vietnamsko bojišče, kjer so vsak dan v življenjski nevarnosti, kjer vsak dan umirajo sami in kjer dan za dnem pobijajo druge prav tako nedolžne ljudi.

Mednarodna javnost trepeta

za usodo treh ameriških vesoljcev; to je razumljivo in je upravičeno. Toda ista mednarodna javnost je več ali manj brezbrizna ob dejstvu, da v nerazvitih predelih sveta dan za dnem umirajo tisoči ljudi za lakoto, da v mnogih predelih sveta vsak dan pobijajo nedolžne ljudi samo zato, ker so drugačnega političnega prepričanja ali ker ima njihova koža drugo barvo.

Človek bi moral biti brez čustev in brez vesti, če ne bi s skrbjo spremljal prizadevanja vseh tistih, ki se zdaj trudijo za srečen povratek vesoljcev Lowella, Haiserja in Swigerta. Toda čustva in vest bi morali človeku povzročati skrb in prizadetost tudi ob drugih dogodkih v svetu. Kajti današnji svet, ob katerega vsestranskem napredku se tako radi navdušujemo, je v resnici vse prej kot pravičen, vse prej kot popoln; nasprotno, da svet je poln napak in krivic, ob katerih bi se človek moral vsak dan sproti zavedati svoje nepopolnosti.

Zbor aktivistov OF

bo 7. junija v Dolenjskih Toplicah

Kakor smo v našem listu že poročali, pripravljajo v Sloveniji v okviru proslav ob 25-letnici osvoboditve tudi zbor aktivistov Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Prvo tve je bil ta zbor predviden za 26. april, toda nenavadno slabo vreme je zelo otežilo tehnične priprave v samih Dolenjskih Toplicah, še posebno pa na Bazi 20 na Kočevskem Rogu. Zato se je pripravljalni odbor odločil, da prireditev preloži, in sicer na nedeljo 7. junija.

Poleg zbora aktivistov, ki bo 7. junija ob 11. uri dopoldne v Dolenjskih Toplicah, je za popoldne ob 15. uri na sporedu še otvoritev muzejsko urejene Baze 20 na Kočevskem Rogu. Podelitev priznanj OF, ki je bila prvotno predvidena za proslavo 26. aprila v Dolenjskih Toplicah, pa bo po novem načrtu izvedena v okviru posebne svečanosti, ki bo 25. aprila v Ljubljani.

TEŽAVE PRI VLADNIH POGAJANJIH

Več tednov trajajoča pogajanja med SPO in ÖVP o bodočem sodelovanju v vladi in parlamentu so se ta teden prvič znašla v resni krizi. Zastopniki ÖVP so namreč v torek izjavili, da na podlagi socialističnih predlogov glede razdelitve pristojnosti v vladi in sestave parlamentarnih odborov nočejo več razgovarjati. Končno odločitev so prepustili strankinemu vodstvu, ki je zasedalo včeraj in katerega sklepe bodo danes popoldne sporočili socialistom.

Prekinitev vladnih pogajanj je pravzaprav nekoliko presenetila, zlasti ker s strani ÖVP navedeni „vzroki“ v resnici ne morejo biti dejanski povodi. Kaj so predlagali socialisti? V novi koalicijski vladi bi imela SPO poleg kanclerja še šest ministrov, in sicer za finance, za notranje zadeve, za promet, za pouk, za pravosodje in za socialno upravo; ÖVP pa bi dobila vicekanclerja in pet ministrov — za kmetijstvo, za zunanje zadeve, za državno obrambo, za trgovino in za gradnjo. Razdelitev pristojnosti bi torej povsem odgovarjala razmerju sil, kot se odraža v izidu letošnjih državnoborskih volitev, ko je SPO dobila približno enak odstotek glasov kot pred štirimi leti ÖVP.

Toda ÖVP o taki razdelitvi noče razgovarjati. Ista ÖVP, ki je pred štirimi leti z enakim odstotkom glasov prevzela kar celo vlado; ista ÖVP, ki je v dobi prejšnjih koalicij zahtevala zase večino v vladi tudi tedaj, ko so socialisti imeli večje število glasov, toda zaradi nepravilnega volilnega zakona manj mandatov; ista ÖVP, ki ji je svojočasno zadosťovala „večina“ enega samega mandata, da je po svojih

željah delila pristojnosti v vladi. In danes ista ÖVP pravi, da noče razgovarjati o socialističnih predlogih, o predlogih, ki temeljijo na rezultatih zadnjih volitev. To kaže, da se gotovi ljudje v tej stranki očitno še vedno niso sprijaznili s spremembami, do katerih je prišlo 1. marca. Četrto stoletja „vodilne vloge“ jim je tako prešlo v meso in kri, da se le težko znajdejo v novem položaju.

Do kakšnih sklepov je v teh vprašanih prišlo včeraj vodstvo ÖVP, ob zaključku naše številke še ni bilo znano. Uradno bodo te sklepe

sporočili socialistom danes popoldne, ko se bosta spet sestali delegaciji obeh strank. Če se je ÖVP vseeno odločila za nadaljnja pogajanja, potem je pričakovati, da bodo razgovori trajali tudi še prihodnji teden. V nasprotnem primeru, če se je ÖVP namreč izrekla za opozicijo, pa bo po vsej verjetnosti prišlo do socialistične manjšinske vlade. Na vsak način pa računajo, da bo nova vlada — ali v tej ali drugi obliki — prevzela posle najkasneje do 27. aprila, ko bomo obhajali 25-letnico proglativne druge avstrijske republike.

ZVEZA SLOVENSKE IZSELJENCEV

vabi vse bivše izseljence na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

ki bo v nedeljo 19. aprila 1970 s pričetkom ob 14. uri v dvorani I (1. nadstropje) Delavske zbornice v Celovcu.

Letošnji občni zbor bo posvečen 25-letnici zmage nad fašizmom ter osvoboditve naše domovine in povratka izseljenskih družin iz pregnanstva.

O d b o r

SALT na Dunaju

Včeraj se je v znameniti dunajski palači Belvedere, kjer je bila pred petnajstimi leti podpisana tudi avstrijska državna pogodba, začela ameriško-sovjetska konferenca o omejitvi strateške oborožitve. Razgovori so splošno znani pod označbo SALT-konferenca in pomenijo v bistvu nadaljevanje lanskih pogajanj v Helsinkih.

Dunajski razgovori pa so pravzaprav

prav mnogo več kot ena izmed številnih konferenc, ki so se zvrstile v zadnjih letih. Od teh razgovorov je namreč lahko v veliki meri odvisna bodoča usoda vsega človeštva, saj bo uspeh ali neuspeh teh razgovorov nujno vplival na bodoči potek, torej na razplet ali zaplet tako pomembnega vprašanja, kot je razorožitev ali nadaljnje oboroževalno tekmovanje.

Za konferenčno mizo na Dunaju sta se vsedli ameriška in sovjetska delegacija, ki vsaka tvori večje število izrazitih strokovnjakov — od politikov mimo diplomatov do vojaških izvedencev. Ameriško delegacijo vodi direktor urada za oboroževanje in razorožitev Smith, na čelu sovjetske delegacije pa je namestnik zunanega ministra Semjonov. Ob prihodu na Dunaj sta šefa obeh delegacij naglasila pomen teh razgovorov ter izrazila pripravljenost, da bodo v prihodnjih pogajanjih iskali možnosti in poti za sklenitev sporazuma, s katerim bi se končalo tekmovanje v jedrskem oboroževanju. Pri tem prav nič nista prikrivala, da gre za zelo zapleteno in kočljivo vprašanje, poudarila pa sta prepričanje, da bi rešitev teh vprašanj pomenila važen prispevek k utrditvi miru in varnosti v svetu.

Vsaj v prvih izjavah pred začetkom razgovorov sta torej obe strani povedali, da hočeta prispevati k uspešnemu poteku in zaključku konference. V koliko bo ta dobra volja in pripravljenost prevladovala tudi med samimi pogajanci, pa bo seveda pokazal šele nadaljnji razvoj. Vsekakor bi bilo nerealno pričakovati, da bo že v kratkem dosežen kakšen bistven napredek, kajti trenutno vlada med obema partnerjema še vse preveč nezaupanja. Ravno medsebojno zaupanje pa je tisto, na čemer je treba graditi take sporazume.

Vendar je sedanja konferenca na Dunaju že sama na sebi obetajoč korak naprej, korak naprej že zaradi tega, ker jo je treba razumeti kot plod lanskega letnega pripravljalnega razgovora v Helsinkih, ki so jih ocenili kot „dober začetek“. Iz tega sledi, da so stališča ene in druge strani že pojasnjena in da sta partnerja tudi že ugotovila, kje in kako bi bilo mogoče iskati stične točke, ki bi končno le privedle do medsebojnega zblizanja. Široka javnost bo potek razgovorov vsekakor spremljala z zanimanjem in z najboljšimi željami.

Težki udarci za ÖVP

pri občinskih volitvah na Predarlskem

Nazadovanje ÖVP-jevskega vpliva se tudi po državnoborskih volitvah nadaljuje in je ta razvoj zajel zdaj tudi takšne ÖVP-jevske trdnjave, kot je na primer Predarlška. Že pri državnoborskih volitvah je ÖVP ravno tam utrpela največje izgube, toda tudi pri občinskih volitvah, ki so bile zadnje nedelje, so ji volivci zadali težke udarce.

Rezultate letošnjih občinskih volitev je težko primerjati z izidom prejšnjih občinskih volitev, še težje pa seveda s kakršnimikoli drugimi volitvami. Vseeno pa je izid pokazal, da so socialisti znova zabeležili izredno lepe uspehe, v posameznih občinah pa dosegli sploh prepričljivo zmago. Za ÖVP je najhujši udarec nedvomno izid volitev v obeh veli-

kih mestih, v Bregenzu in v Bludenzu: v Bregenzu je ÖVP zgubila dosedanje absolutno večino, kajti od prejšnjih 22 mandatov jih je tokrat dobila le še 15, medtem ko je SPO število mandatov povečala od 9 na 13 in FPÖ od 5 na 8; v Bludenzu pa je socialistom celo uspelo, da so si priborili absolutno večino 18 mandatov, ki jo je doslej imela ÖVP.

Po nepopolnih podatkih je ÖVP v 24 največjih mestih in občinah, ki imajo skupaj okoli tri četrtine predarlškega prebivalstva, zgubila 31 mandatov in jih 20 pridobila na novo, SPO je v teh občinah zgubila le 6 mandatov, zato pa jih 30 pridobila, medtem ko je FPÖ 24 mandatov zgubila in 14 pridobila. Predvsem za ÖVP velja, da tudi nekoliko večje število mandatov v posameznih občinah ne more odtehtati njenih izgub, ki jih je utrpela v drugih krajih. Razočaranje pa pomeni izid nedelj-skih občinskih volitev na Predarlskem tudi za KPÖ, ki se je v primerjavi z letošnjimi državnoborskimi volitvami v nekaterih občinah sicer boljše držala, zato pa je zgubila svoj edini občinski mandat, ki ga je doslej imela v montafonski občini Vandans.

Na podlagi izida letošnjih občinskih volitev bo v mnogih občinah, v katerih je doslej imela ÖVP absolutno večino, zdaj pri volitvi župana treba doseči sporazume med strankami. Z drugimi besedami: ÖVP bo morala upoštevati tudi druge politične sile in to je vsekakor važna sprememba — zlasti za takšno ÖVP-jevsko trdnjavo, za kakršno je veljala Predarlška.

Turistične organizacije so optimistične

Zimska sezona turističnega leta 1969-70 sicer še ni pri kraju, vendar je mogoče že sedaj reči, da bo boljše od dosedanjih zimskih sezon. Koroška turistična zveza je namreč koncem minulega tedna sporočila, da se je v času

od novembra 1969 do aprila 1970 število turističnih nočitev na Koroškem povečalo za več kot 10 odstotkov in da je prvič v zgodovini koroškega turizma preseglo 900.000 nočitev. V zimski sezoni turističnega leta 1968-69 so na Koroškem našli 771.135 turističnih nočitev, v zimski sezoni 1966-67 pa 556.247. Leta 1966-67 je od celokupnih turističnih nočitev v deželi odpadlo na zimsko sezono 5,5 odstotka nočitev, lani pa blizu 7 odstotkov.

Po teh primerjavah je mogoče reči, da so bila prizadevanja za močnejši razvoj zimskega turizma v deželi, ki smo jih opazili zadnja leta, uspešna. Koroška, ki je na področju zimskega turizma zastajala daleč za Tirolsko — tam odpade ena tretjina vseh turističnih nočitev na zimsko sezono — se pričinja uveljavljati tudi na tem področju. Ne glede na to je vendar odstotek zimskih turističnih nočitev na Koroškem še vedno daleč pod avstrijskim povprečjem. V avstrijskem merilu namreč odpade ena četrtna letnih turističnih nočitev na zimsko sezono. Upoštevati pa je treba tudi to, da je na Koroškem le nekaj občin, ki so pomembneje udeležene na zimskem turizmu.

Ugoden zaključek zimske turistične sezone dopušča pričakovanje, da letošnja poletna turistična sezona ne bo slabša od lanske. Pri Koroški turistični zvezi menijo, da bo po nočitvah v zimski sezoni in po naročilih postelj za poletno sezono tudi letos mogoče doseči število nočitev turističnega leta 1969-70, ki se je gibalo pri 12 milijonih. Če bo poletje ugodno, ga bo mogoče celo nekoliko prekositi.

Zaradi stagnacije v turizmu od leta 1966-67 naprej so na Koroškem turistična zveza, občine in tudi turistična podjetja posvetila zadnja leta več skrbi turistični propagandi, kot so jo posvečala v letih, ko je število nočitev letno naraščalo za 5 in več odstotkov. Tako je Koroška turistična zveza vpeljala katalog ponudb vseh hotelov, gostišč, penzionov in zasebnih oddajalcev sob z navedbo kapacitet in cen turističnih uslug. Ta katalog vsebuje tudi vodiča po vaseh in kmetijah, ki nudijo turistične usluge, poleg tega pa še pregled počitniških hišic in stanovanj ter kopališč. Istočasno je v svoji propagandi dosedanj, že precej obrabljen slogan „Koroška — dežela sonca na jugu“ zamenjala z novim. Po deželah od koder prihajajo turisti na Koroško, vabi sedaj s sloganom „Na Koroško ne le zaradi sonca!“, s čemer postavlja osebno noto koroškega turizma v ospredje. Da bi bili turisti te osebne note tudi v resnici deležni, pa se v zadnjih letih v povečani meri trudi zbornica obrtnega gospodarstva s turističnimi seminarji in tečaji v svojem inštitutu za pospeševanje gospodarstva.

Učinkovitejša turistična propaganda dnevnih organizacij in ustanov v deželi in močnejše uveljavljanje osebne note v nudenju turističnih uslug nista potrebni le zaradi stagnacije števila turističnih nočitev. Po-

trebni sta zlasti zaradi tega, ker kapacitete turističnih podjetij še vedno naraščajo. Med letom 1966 in 1969 se je število turističnih podjetij povečalo za 238 na 4680, število turističnih postelj pa za 12.900 na 177.700. Ker se v isti primerjavi število nočitev ni spremenilo, so bila lani turistična podjetja in turistične postelje v povprečju slabše zasedene kot leta 1966. Tako je leta 1964 odpadlo

PREJŠNJI TEDEN V LJUBLJANI:

Podelitev Kidričevih nagrad

V navzočnosti visokih predstavnikov Slovenije so prejšnji petek na sedežu izvršnega sveta SRS podelili letošnje Kidričeve nagrade, nagrade sklada Borisa Kidriča ter nagrade za iznajdbe in izpopolnitve. Te nagrade pomenijo najvišje priznanje za dosežke na področjih znanosti. V celoti so podelili tri Kidričeve nagrade, šest nagrad sklada Borisa Kidriča in devet nagrad za iznajdbe in izpopolnitve.

Letošnje Kidričeve nagrade so prejeli:

● prof. dr. Jože RANT za življenjsko delo; prof. dr. Rant velja v Sloveniji za pionirja znanstvenega in pedagoškega dela v stomatologiji ter na področju čeljustne ortopedije, otroškega zobozdravstva in čeljustne kirurgije.

● prof. dr. Ivan VIDAV za delo „Spektri motenih polgrup z uporabo v transportni teoriji“; delo prof. dr. Vidava prinaša bistveno novo idejo in pomembne nove rezultate v matematično teorijo, kar bo pomembno tudi za nadaljnji razvoj raziskav na področju transportne teorije.

● prof. dr. Darko JAMNIK s sodelavci dr. Gabrijelom Kernelom, dr. Nikom Bežičem, inž. Dušanom Brajnikom, inž. Antonom Brinškom, dr. Urošem Miklavžičem in inž. Jožetom Snajderjem za dela, ki so jih dognali in objavili v okviru raziskav jedrskih reakcij z žarki gama v inštitutu „Jožef Štefan“ v Ljubljani; z večletnim delom jim je uspelo razviti eksperimentalno tehniko do natančnosti, ki je doslej na tem področju nikjer drugje niso dosegli.

Rekord v svetovnem ladjedelstvu

Po podatkih Lloydovega ladijskega registra je svetovno ladjedelstvo v letu 1969 doseglo nov rekord, saj je bilo lani spuščeno v morje ladjeve s skupno tonažo 18,6 milijona bruto registrskih ton; v tem številu pa še ni zajeto ladjedelstvo Sovjetske zveze in LR Kitajske. V primerjavi z letom 1968, ko so ladjedelnice na svetu splovile skupaj 16,8 milijona ton ladjeve, je bilo torej lani zgrajenega za 1,8 milijona brt več ladjeve oziroma za 10,4 % več kot v predhodnem letu.

V svetovnem ladjedelstvu je tudi lani

v koroškem povprečju na turistično posteljo še 83 nočitev, leta 1966 je njihovo število nazadovalo na 77, lani pa na 61.

Številnim turističnim podjetjem je to nazadovanje povzročilo očitne gospodarske težave. Na te težave kaže tudi razvoj števila turističnih postelj pri zasebnih oddajalcih turističnih sob. Število takih postelj je bilo na celokupnem številu turističnih postelj v deželi leta 1964 udeleženo še s 40 odstotki, leta 1966 z 38 odstotki, leta 1969 pa le še s 37 odstotki. Privatni oddajalci turističnih sob od leta 1966 naprej števila razpoložljivih postelj niso več povečali.

Celokupno gledano bomo morali biti v deželi v resnici zadovoljni, če bodo letos turistične postelje tako zasedene, kot so bile lani. Na kakšno povečanje pa zaenkrat ni računati.

(bl)

POŠIROKEM SVETU

NEW YORK. — Na sedežu Združenih narodov so sporočili, da bo v začetku junija v Beogradu prvi svetovni seminar mladine o človekovih pravicah, potem pa bo julija v OZN svetovna mladinska skupščina. Seminarja v Beogradu se bodo udeležili predstavniki 32 držav. Razpravljali bodo o težnjah mladine pri uresničevanju velikih humanitarnih zahtev našega časa, o vlogi mladih v gospodarskem in socialnem razvoju, o zaščiti in večji uveljavitvi človekovih pravic, o odpravi rasizma in kolonializma ter utrditvi svetovnega miru in mednarodnega sodelovanja.

BONN. — Ob 25-letnici osvoboditve nacističnega koncentracijskega taborišča Bergen-Belsen je zahodnonemški državni predsednik dr. Gustav Heinemann objavil poslanico, v kateri je poudaril, da je Nemčija odgovorna za vse, kar se je dogodilo v nacističnih koncentracijskih taboriščih. Predsednik Heinemann je naglasil, da imena Bergen-Belsen, Dachau, Auschwitz, Mauthausen in drugih nacističnih koncentracijskih taborišč še danes, po 25 letih, vlivajo grozo. Nečlovečnosti, zločinov in umorov v teh taboriščih ne more nič ublažiti, je dejal Heinemann, ni jih mogoče pozabiti in ne smejo biti pozabljeni.

LJUBLJANA. — Glavno mesto Slovenije — Ljubljana — je začelo s prireditvami, ki se bodo v teh dneh in tednih zvrstile ob 25-letnici osvoboditve. Nekaj teh prireditev je bilo pripravljenih že za mesec april, glavne slavnosti pa bodo šele maja. Spored obsega različne koncerte, razstave in druge kulturno-umetniške manifestacije, prav tako pa tudi žalne svečanosti v spomin žrtev. V tem okviru bodo letos posebno slovesno obhajali tudi 1. maj, za 5. maj je na vrsti sprejem Titove štafete, glavne slavnosti pa bodo 9. maja z osrednjo komemoracijo na Žalah, svečano sejo mestne skupščine v Tivoliju, otvoritvijo razstave „Ljubljana 1945—1970“ ter začetkom tradicionalnega pohoda „Po poteh partizanske Ljubljane“.

DAR-ES-SALAM. — V Glavnem mestu Tanzanije so se ta teden sestali zunanji ministri in drugi predstavniki neuvrčenih držav, da pripravijo konferenco šefov držav in vlad neuvrčenih držav.

BONN. — Zahodnonemški kancler Willy Brandt je ob povratku s svojega osemdnevnega obiska v Ameriki izjavil, da je eden od skupnih ciljev Bonna in Washingtona „zmanjševanje mednarodne napetosti in krepitev miru“. Za ta cilj je po njegovem treba izkoristiti vse možnosti, med njimi tudi pogajanja z Vzhodom. Po drugi strani pa je Brandt dejal, da sta se s predsednikom Nixonom strinjala, da ne sme priti do slabitve severnoatlantskega pakta, ker jamči zahodno varnost.

TOKIO. — Kitajska agencija Hsinhua je obtožila glavnega tajnika OZN U Tanta, da se „vmešava v notranje zadeve Kambože“, ker je OZN priznala novi režim v Phnom Penhu. Kitajska agencija pravi, da je U Tant kljub opozorilu princa Norodoma Sihanuka, ki ga Hsinhua še vedno imenuje šefa kamboške države, „uradno priznal kamboško desničarsko pučistično kliko in njenega predstavnika v OZN“.

ATENE. — Posebno vojaško sodišče v Atenah je obsodilo skupino 27 ljudi na zaporne kazni od enega leta do do smrtni ječe. Obsojenci so bili obtoženi, da so hoteli strmoljaviti sedanji vojaški režim v Grčiji. Vsi obtoženci so na obravnavi zanimali krivdo. To je bil eden izmed najbolj množičnih procesov, odkar je aprila 1967 prišel v Grčiji na oblast vojaški režim. Medtem pa je bil svetovno znani grški skladatelj Mikis Theodorakis po treh letih zapora iz zdravstvenih vzrokov izpuščen in je odpotoval v Francijo, kjer se bo zdravil. Theodorakis je v zadnjih treh letih postal nekak simbol svobodoljubnega grškega ljudstva, ki se bori proti krivicam in nasilju sedanjega režima.

ŽENEVA. — Od skupno 25 švicarskih kantonov (pokrajin) se jih je doslej 8 odločilo, da vsaj v pokrajinskih zadevah tudi ženskam priznajo volilno pravico. Švica je namreč ena izmed redkih držav, kjer ženske še vedno nimajo volilne pravice. Zadnji se je za odstranitev politične diskriminacije žensk odločil kanton Wallis, kjer se je pri ljudskem glasovanju (pri katerem pa so smeli glasovati le moški) 26.000 volivcev proti 10.000 volilnim upravičencem izreklo za to, da bodo v bodoče lahko tudi ženske sodelovale pri odločitvah na kantonski ravni.

MOSKVA. — Na obširnih področjih Sovjetske zveze je prišlo do velikih poplav, tako da je bilo prebivalstvo številnih krajev povsem odrezano od sveta. Mnoge reke so narasle tako, da tega še ne pomnijo vseh sto let, odkar vodijo hidrološko evidenco.

Letošnji sejmi v Beogradu

Na sejmskem razstavišču v Beogradu se zdaj že štirinajst let vrstijo različne sejmske prireditve, ki jih je bilo v teh letih skupaj 114; pri vseh teh gospodarskih prireditvah je skupno sodelovalo okrog 10.000 razstavljalcev iz Jugoslavije in iz drugih držav, obiskovalcev — domačih in tujih — so našli že več milijonov, medtem ko vrednost poslov, sklenjenih na teh prireditvah, cenijo na več tisoč milijard dinarjev.

Tudi letos bo na beograjskem razstavišču zelo živahno, saj imajo predvidenih v celoti deset specializiranih sejmskih prireditev. Prejšnji mesec sta bili v Beogradu dve posebni razstavi — 2. komercialna razstava tekstila in 4. komercialna razstava obutve; obe sta bili zaprtega tipa, torej dostopni le za predstavnike trgovinskih organizacij in druge poslovne partnerje razstavljalcev. Na tekstilni razstavi je sodelovalo 126 tekstilnih tovarn iz vse Jugoslavije, razstave obutve pa se je udeležilo 81 proizvajalcev iz Jugoslavije, Italije, Francije in Španije.

Prva velika sejmska prireditev tega leta se bo na beograjskem sejmišču začela jutri, namreč Mednarodni sejem motorjev in motornih vozil. To bo doslej največja prireditev na beograjskem sejmu, saj bo zavzela vse dvorane in odprte prostore na več kot 50.000 m² neto razstavne površine. Sodelovali bodo proizva-

jalci avtomobilov in drugih motornih vozil, motorjev, avtomobilske opreme, opreme za servise in garaže, proizvajalci goriv in maziv ter avtomobilskih gum, izdelovalci športne in camp opreme ter vse vrste drugih izdelkov, povezanih z avtomobilizmom. V okviru sejma bo prirejena tudi posebna razstava o varnosti v prometu.

Prihodnji mesec — od 15. do 24. maja — bo v Beogradu Mednarodni sejem tehnike. V programu je prikazovanje izdelkov treh bazičnih industrijskih panog — kovinske, elektro in kemične industrije; prav tako pa bodo udeleženi tudi proizvajalci obdelovalnih strojev, tehničnega blaga za široko potrošnjo, ladjedelstvo, črna in barvasta metalurgija itd. Tudi ob tem sejmu bo več strokovnih prireditev — posvetovanja, demonstracije sodobnih tehničnih naprav in druge dejavnosti poslovnega in strokovnega značaja.

Poleg že navedenih prireditev na beograjskem razstavišču je treba omeniti še 4. poletni sejem od 10. do 21. junija, teden francoske tehnike od 22. do 30. junija, 9. mednarodni sejem oblačenj z naslovom „Moda v svetu“ od 2. do 11. oktobra, 15. mednarodni sejem knjig od 22. do 28. oktobra, 8. mednarodni sejem pohištva, opreme in notranje dekoracije od 23. oktobra do 1. novembra ter 10. jubilejni novoletni sejem od 16. do 29. decembra.

Izredno uspelo gostovanje

združenih pevskih zborov SPZ v Ljubljani

Združeni mešani in moški zbori Slovenske prosvetne zveze so se v letošnji zimi poleg svojih lastnih prireditev pripravljali že na skupen nastop v Ljubljani, kamor jih je vabila Zveza kulturno prosvetnih organizacij Slovenije. Pod vodstvom Valentina Hartmana in Vladimira Prušnika sta združeni moški in mešani zbor SPZ minulo soboto nastopila v razprodani dvorani ljubljanske Filharmonije. Koncerta so se udeležili tudi najvišji predstavniki političnega in kulturnega življenja Slovenije, ki so s svojo navzočnostjo dali gostovanju naših pevcev posebno svečano vzdušje ter izpričali zanimanje matičnega naroda za slovensko narodno skupnost na Koroškem in njeno kulturno prosvetno dejavnost.

Gostovanju naših pevcev v Ljubljani je bil dan velik poudarek že ob prihodu v Klub poslancev, kjer jih je pričakal predsednik Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije Ivo Tavčar s člani odbora. Pa tudi prisotnost zastopnikov televizije in tiska je pričala o pozornosti, ki so jo pripisovali temu dogodku.

Pred koncertom je delegacijo naših pevcev in predstavnikov ZKPOS sprejel v svojem uradu tudi avstrijski generalni konzul dr. Heinrich Riesenfeld. V svojih prisrčnih pozdravnih besedah je v našem jeziku izrazil posebno veselje nad obiskom in koncertom svojih slovenskih rojakov s Koroške v Ljubljani in potem med drugim dejal: „Zelo sem vesel, da se ta koncert tukaj prireja in prepričan sem, da bo slovenskemu ljudstvu, ki tako ljubi petje, zelo ugal. To tem bolj, ker bodo moji koroški rojaki, ki pripadajo slovenski narodnosti, peli v slovenskem jeziku, torej v materinščini, kar seveda povezuje pevca s publiko še poveča. Ker pa so pevci avstrijski državljani, bo ta koncert po mojem mnenju dodatno k umetniški vrednosti veliko doprinesel k nadaljnjemu poglobljanju kulturnih odnosov med našo domovino in Socialistično republiko Slovenijo in služi tako namenu, ki je nam vsem pri srcu in za katerega se mi vsi prizadevamo.“ Ob zaključku svojega govora je generalni konzul dr. Riesenfeld našim pevcem zaželel uspešen potek koncerta, katerega se je potem tudi osebno udeležil.

Že eno uro pred koncertom so prihajali prvi obiskovalci in ljubitelji slovenske umetne, zlasti pa koroške narodne pesmi. Na koncertu, kjer je vlogo napovedovalca izvrstno izpolnil Valentin Polanšek, se je prvi predstavil združeni mešani zbor SPZ ter pod vodstvom Vladimira Prušnika že s prvo pe-

bili deležni izrednega uspeha, saj so skoraj vse pesmi, v katerih so nastopali, morali ponavljati. V spominu pa bo ostal tudi zaključni prizor, ko je bil zbor na odru takorekoč zasut s cvetjem; take pozornosti so bili naši zbori kljub številnim gostovanjem po Sloveniji le redko kdaj deležni. Dekleta in fantje v narodnih nošah so prinesli na oder prekrasne košare cvetja, ki so jih našim pevcem podarili najvišji predstavniki Slovenije. Tako pozornost do koroških Slovencev so pokazali tudi podpredsednik republiške skupščine SR Slovenije dr. Jože Brilej, predsednik izvršnega sveta SRS Stane Kavčič, predsednik mestne skupščine Ljubljana inž. Miha Košak, republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije ter predsednik koordinacijskega odbora koroških partizanov inž. Pavle Žaucer. Zborovodje posameznih zborov in oba dirigenta so še posebej obdarili s šopki rož, prisrčne pozornosti pa je bil deležen tudi naš skladatelj in harmonizator koroških narodnih pesmi Pavle Kernjak.

Po koncertu je predsednik Tavčar priredil v Klubu poslancev večerjo, pri kateri so predstavniki gostiteljev in gostov izmenjali zdravice v čast našim pevcem. Med drugimi je spregovoril tudi predsednik Kluba koroških Slovencev dr. Janjo Kolnik in izrazil navdušenje nad koncertom, ki je pričal — kakor je poudaril — o visoki pevski kvaliteti in o marljivem prizadevanju za ohranitev slovenske pesmi na Koroškem. Ob koncu je izrazil željo, da bi naši pevski zbori še naprej tako uspešno delovali in s svojo pesmijo tvorili trdno vez ter most mirnega sožitja med obema narodoma na Koroškem. V imenu pevcev in Slovenske prosvetne zveze se je za povabilo in za nadvse prisrčni sprejem zahvalil predsednik Hanzi Weiss, ki je zagotovil, da se bo SPZ tudi v bodoče trudila, da na Koroškem ohrani slovensko pesem in besedo. Predsedniku Tavčarju je kot izraz zahvale izročil spominsko darilo — umetniško sliko našega rojaka Gustava Januscha.

Nimamo namena, da bi v tem poročilu pisali strokovno kritiko (to bodo gotovo napravili poklicani strokovnjaki), smatramo pa za potrebno, da pohvalimo vse pevke in pevce, ki so kljub letošnjim slabim

smijo vzpostavil živ kontakt z občinstvom. Zborovodja in pevci so se zavedali, da nastopajo v slovenskem kulturnem središču, da stojijo pred razvajo in zato tudi zahtevno ljubljansko publiko. Toliko bolj so bili veseli, ko so videli, da se navdušenje poslušalcev stopnjuje od pesmi do pesmi; po bučnem aplavzu je moral zbor več pesmi ponoviti. Za združenim mešanim zborom je pod vodstvom Valentina Hartmana nastopil združeni moški zbor SPZ. Tudi ta zbor je že od začetka uspel vzpostaviti pravo vzdušje v dvorani in je ob-

Ljubljanska Opera gostuje v Celovcu

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo bo Opera SNG iz Ljubljane spet gostovala v Celovcu in v nedeljo 26. aprila v Mestnem gledališču uprizorila opero Petra I. Čajkovskega

PIKOVA DAMA
Gostovanja slovenskih opernih umetnikov so bila za Celovec in Koroško vedno kulturno-umetniški užitek posebne vrste. Zato je razumljivo, da tudi za letošnji obisk ljubljanske Opere vlada veliko zanimanje med tukajšnjimi ljubitelji vrhunske odrske umetnosti.

činstvo prav tako izsililo ponovitev posameznih pesmi.

Celotni spored, ki sta ga izvajala oba združena zbor SPZ, je bil pri občinstvu zelo lepo sprejet. Zato bo gostovanje ostalo v prijetnem spominu slehernemu pevcu, predvsem pa pevcem solistom, ki so

TE DNI V JUGOSLAVIJI:

Teden avstrijske znanosti

V ponedeljek se je v Ljubljani začel „Teden avstrijske znanosti“, to je vrsta predavanj znanih avstrijskih znanstvenikov, ki so za svoj obisk v Jugoslaviji izbrali razne zanimive teme z vseh mogočih področij znanosti. Ta pomembna manifestacija znanstvenega sodelovanja ni omejena le na Ljubljano, kjer so se predavanja vrstila od ponedeljka do srede, marveč obsega predavanja tudi v Zagrebu (od torka do danes) in Beogradu (včeraj in danes), posamezni predavatelji pa so v spored svojih predavanj vključili tudi še Rovinj, Sarajevo in Novi Sad.

Pri tej prireditvi gre za prvo tovrstno manifestacijo in je bila na obeh straneh izražena želja, da bi se znanstveno sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo v bodoče še poglobljalo. Letošnji prvi „Teden avstrijske znanosti“ v Jugoslaviji obsega predavanja o literaturi, družbenih vedah, atomistiki, biologiji, prostorskem planiranju, znanju politiki in drugih problemih.

V Ljubljani je ob tej priložnosti priredil za predstavnike slovenskega kulturnega življenja in predavatelje sprejem tudi avstrijski generalni konzul dr. Heinrich Riesenfeld, ki ima veliko zaslug, da je prišlo do tega prvega organiziranega sodelovanja med znanstveniki obeh sosednih držav.

vremenskim razmeram požrtvovalno in vztrajno hodili na vaje; beseda zahvale velja seveda zborovodjem, ki so pripravljali svoje zборе za ta nastop, še posebej pa Valentinu Hartmanu in Vladimiru Prušniku, ki sta nosila glavno skrb in odgovornost za uspešno izvedbo koncerta. Za vse je bil nastop v Ljubljani veliko priznanje, doseženi nepozabni uspeh pa moralno plačilo za ves trud, ki so ga vložili v priprave za to gostovanje.

Ob zaključku poročila o nepozabnem doživetju naših pevcev ob nastopu v Ljubljani pa smatramo za potrebno, da na tem mestu izrazimo iskreno zahvalo tudi pobudnici tega gostovanja, predsednici manjšinske komisije pri republiški konferenci SZDL Majdi Bojčevi. Prav tako velja zahvala Zvezi kulturno prosvetnih organizacij Slove-

nije za odlično organizacijo gostovanja in vsem tistim forumom, ki so izvedbo omogočili s finančno podporo, zlasti republiškemu sekretariatu za pospeševanje kulture pri izvršnem svetu SR Slovenije.

Gostovanje naših pevcev v Ljubljani je bilo s strani prirediteljev povezano z obiskom prosvetnih delavcev SPZ iz Trsta, ki so se v soboto in nedeljo mudili v Sloveniji na delovnih pogovorih s predstavniki kulturnih organizacij. Tako je bilo gostovanje hkrati tudi srečanje s primorskimi brati, ki so obiskali koncert naših zborov ter bili skupaj z našimi pevci gostje na večerji, ki jo je priredil predsednik ZKPOS Tavčar. Ob tej priložnosti je bila sprožena pobuda, da bi taka srečanja postala tradicionalna, da bi zbori obeh prosvetnih zvez nastopili izmenoma v Celovcu in Trstu.

KULTURNE DROBTINE

● Včeraj se je v Gorici začel tridnevni seminar za slovenske šolnike, na katerem predavajo znani strokovnjaki iz Slovenije. Izvedba seminarja je določena s posebnim dekretom ministrstva za pouk v Rimu. Na Gorikiškem je to prvi tak seminar, na katerem predavajo strokovnjaki iz Slovenije, medtem ko so v Trstu letos že štisti priredili tak seminar za tamkajšnje slovenske šolnike.

● Letošnja 100-letnica Leninevega rojstva so v britanskem inštitutu za kinematografijo počastili s posebnim filmskim festivalom, na katerem so predvajali več filmov o življenju in delu voditelja prve socialistične revolucije.

● V mariborski študijski knjižnici je bila pred nedavnim izredno zanimiva razstava, posvečena slovenskim literarnim revijam, katerih razvoj je prikazala od začetkov do danes. Na začetku te dejavnosti med Slovenci zavzema častno mesto Celovec v dobi Antona Janežiča. V tem letu bodo v mariborski študijski knjižnici

poleg drugih prireditev odprli tudi posebno razstavo o koroškem plebiscitu.

● Žirija za podelitev Jakopičeve nagrade, ki jo sestavljajo predstavniki Društva likovnih umetnikov Slovenije, Akademije za likovno umetnost in Moderne galerije v Ljubljani, je sklenila, da se letošnja Jakopičeva nagrada podeli akademskemu slikarju prof. Gabrijelu Stupici. Nagrojenec velja za eno najostreje profiliranih osebnosti slovenske povojne umetnosti, hkrati pa je trenutno eden najzanimivejših predstavnikov ekspresionizma v svetu.

● Prihodnji mesec se bo v Hollywoodu začela ena izmed najbolj nenavadnih dražb. Razprodajali bodo namreč rekvizite, ki so jih potrebovali za več kot 2200 filmov, ki jih je v 56 letih posnela družba Metro Goldwyn Mayer. Vse, ki so kakorkoli povezani s filmom, je prevzela obožnost ob misli, da bodo hollywoodski spomini na veličastno zgodovino ameriškega filma na dražbi menjali lastnika.

15

15

prižgala luč, znanilka toplote in zavetja. Fanta sta vzela puški in se spustila po bregu navzdol.

Ko je ostal Primož sam, se je naslonil na drevo, priaknil k nogam mitraljez in se zamislil. Pod njim je temnela davška planota z raztresenimi domačijami med pasovi travnikov in zgodov. Vedno kadar je gledal Davčo, se je spomnil 13. julija, ko je bila pri kmetu Marinkovcu ustanovljena brigada iz enot gorenjskega odreda. V minerskem vodu je bil tudi on. Prav dobro se je spominjal vseh podrobnosti tistega dne. Na travniku se je razvrstilo v odprtem četverokotniku skoraj šeststo partizanov. Toliče vojske še ni videl. Obblečeni so bili različno. Nekateri so imeli še civilne obleke, potem si videl vse vrste zaplenjenih nemških uniform, videl pa si tudi še sive uniforme stare jugoslovanske vojske. Le fitovke z rdečo zvezdo so tej pisani vojski dajale videz enotnosti. Prav tako raznovrstno je bilo tudi orožje. Najbolj so mu bile všeč strojnice, položene vzdolž vrste. Na povelje: „Mirno!“ so vrste vzvalovile kakor pšenično klasje in se spet poravnale.

Komisar Izток je pregledoval vrste in se ponosno smehljajal. Pred novimi bataljoni so stali komandanti Milan Tominc, Krtina in Blaž Ostrovrhar.

Stasili komandant brigade študent Igor Javor se je zravnal in s strunnim korakom stopil do komandanta alpske cone. Po raportu je komandant cone Popivoda ognjevit nagovoril zbrane borce. Njegove besede so mu še sedaj zvenele v ušesih. Takrat sta v njem vzplamenela navdušenje in ponos, da pripada močni vojski, ki bo že jutri zmlela vse švabe na Gorenjskem. Popivoda je govoril, da je minil čas, ko so se v majhnih enotah skrivali po gozdovih in le tu in tam napadali Nemce. Z brigado je napočila ura velikih ofenziv, bojevali se bodo tudi frontalno, vdrli bodo v doline, osvobodili mesta, vasi in ustvarili veliko svobodno ozemlje, kakršno imajo partizani na Dolenj-

skem in v Bosni. Njegov glas je odmeval po travniku, oči mladih so se navdušeno svetile. Nekateri stari partizani pa so se njegovim besedam dvomljivo nasmehali. Obljubil je, da bodo gonili Nemce do meje velikega rajha in čez mejo. Priporočal jim je strogo disciplino, poslušnost poveljnikom in neustrašenost v boju v fašističnih krvoloki. Obljubil jim je orožje, hrano, municijo in skorajšnji zlom italijanskih in potem tudi nemških sil. Zbor se je končal z mitingom. Čez nekaj dni je Primož na lastni koži občutil praktično vrednost velike napovedi. Že prej se je šušljalo med borci, da je prišla v dolino nova SS-divizija. Potem se ni spominjal ničesar drugega kakor pohodov in bojev iz dneva v dan. Namesto da bi šli v dolino, so oblezli vse hribe, Nemci so jih gonili čez italijansko mejo, kjer so se spopadli s tisoči Italijanov. Prebijali so se s hriba v hrib, lačni, strgani, brez municije, vse do Žirovskega vrha, ki je obležal v njegovi zavesti kot črn madež. Obroč ognja in besnih krikov. Borci po drevesih, zakopani v zemljo, raztepeni po utrdbah Rupnikove linije, kjer jih pobijajo Nemci. Ko so se nato v gozdovih proti Dolenjski zbrali, je imel za puško samo še pet nabojev in je bil ves raztrgan od bodeče žice, ki jo je rezal, da je napravil prehod.

In potem neskončne kolone Italijanov, peš, z avtomobili, mulami, vse na poti proti meji. Napadali so jih in razoroževali. Vsega je bilo dovolj, hrane, oblek, kupi orožja, opreme in municije. Prava bojna morala pa se mu je vrnila šele, ko so ob grmenju težkih topov vdrli v goreči turjaški grad.

Svetal utrinek je bil pohod oborožene brigade nazaj na Gorenjsko, čeprav je vedel, da jih pričakujejo Nemci.

Mrak se je že zgostil, ko sta se fanta vrnila. Hvalila sta se, da imata po nekaj dneh spet tako polna trebuha,

PRVA KNJIGA

UKANA

PRVA KNJIGA

Pred dnevi smo porušili mejo, potrgali žične ovire in jih izruvali iz zemlje. Razstrelili smo mejnike, da jih nikdar več ne bi bilo. Veter svobodno veje čez gore, na Kras, k našemu morju. Ob žicah so se poti in steze ustavile. Zdaj je mnogo poti, shojenih od brigad in bataljonov. Zdi se mi, da se osvobodjena zemlja otožno smehlja, ko krvavi v večernem soncu; da nas pozdravlja in vabi.

Spravil je zvezek v torbo. „Danes Nemcev ne bo,“ je pomislil. Zakrutilo mu je v želodcu, in začutil je, da je lačen. Na dnu jame sta na smrečju, ogrnjena s kocem, spala oba pomočnika. Glave sta položila na zabojčke municije, skrčena sta bila in prilepljena drug k drugemu. Pobral je kamen in ga vrgel enemu izmed pomočnikov na hrbet, ta se je nevoljno zganil, odprl oči in zagodel:

„Kaj je, hudiča?“

„Mračni se in lačen sem, fant!“

Travnikarjev Janez si je pomel oči in dregnil s komolcem spečega tovariša. Spravila sta se pokonci.

Oba pomočnika sta bila kmečka sinova, navajena trdega dela in vojnih naporov v brigadi. Primoža sta se držala kot klop. Bili so nerazdružljiva trojka že ves čas, kar se je brigada vrnila s pohoda na Dolenjsko.

V kotanji se je v zadnji samotni kmetiji, na poti k sedlu,

Občni zbor HP v Bilčovsu

V nedeljo 5. aprila je bil v prostorih gostilne pri Miklavžu občni zbor domače Hranilnice in posojilnice, katerega se je udeležilo lepo število naših zadrušnikov. Predsednik Miha Zabltnik je uvodoma pozdravil vse navzoče, posebno zastopnika Zveze slovenskih zadrug revizorja Mirka Kunčiča, ter predlagal dnevni red, ki je poleg običajnih točk obsegal tudi volitev novega Upravnega in Nadzornega odbora.

Za zapisničarja je bil izvoljen zastopnik zveze Mirko Kunčič, za overovatelja pa tesarski polir Rupert Gasser in Janez Kulnik, nameščenec pri državni železnici. Zapisnik zadnjega občnega zbora je prebrala nameščenka domače zadruge Irmu Boštjančič in ga je občni zbor soglasno odobril. Poročilo Upravnega odbora je podal predsednik Miha Zabltnik, medtem ko je o delu Nadzornega odbora poročal predsednik Franc Stinger. Poročilo blagovnega oddelka pa je podal poslovodja in odbornik Jožef Boštjančič.

Bilčovska zadruga šteje 210 članov. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da bodo pozvali vse člane, ki še niso plačali svoje članarine, da to čimprej uredijo, ker sicer zapadejo odnoso iz gubijo članstvo.

Šmartin pri Velikovcu

Na letošnji veliki četrtek smo na pokopališču v Šmartinu pri Velikovcu položili k zadnjemu počitku Boštjana Zikulniga, gospodarja Burgarjeve domačije, ki je po daljšem bolehanju umrl v 81. letu starosti.

Boštjan Zikulnig je bil oče številne družine. Kot napreden kmet je skrbel tudi za duhovno izobrazbo svojih otrok in tako omogočil, da so nekateri otroci prišli do uglednih osebnosti v javnem življenju ter so kot akademiki zelo cenjeni in spoštovani. Ko je rajni Burgarjev oče dosegel primerno starost, je svojo domačijo predal svojemu sinu Karlu, sam pa šel v zasluženi pokoj. Boštjan Zikulnig je med domačini bil zelo priljubljen in spoštovan kot napreden kmetovalec, saj je njegova kmetija veljala za eno najvzornejših v našem kraju.

Po pogrebni obredih ki sta jih opravila domači župnik in dr. Zabltnik, so se od pokojnika z ganljivimi besedami poslovili domači župnik Škof, dr. Jožko Tischler in vovbrski župan Glantschnig.

Zaostlim svojcem izražamo naše globoko sočutje.

in s tem tudi vse pravice pri benčinski črpalki. Ker se je pred časom članarina povišala za 50 šilingov, le-ta sedaj znaša 200 šilingov.

Iz vseh podanih poročil je bilo razvidno, da se zadruga dobro razvija, napreduje in tako uspešno služi svojemu namenu, da pomaga našim kmetom in delavcem. Zato so tudi vsa poročila bila z odobravanjem vzeta na znanje.

Za poročili je bil izveden pregled računskega zaključka za leto 1968. To je opravil revizor Kunčič, ki je k posameznim postavkam dal razna pojasnila ter razčlenil posamezne postavke. Tudi pregled računskega zaključka je bil odobren. Za čisti dobiček je bilo sklenjeno, da se pripiše k rezervnemu skladu.

Slovenski lutkovni oder

vabi na predstavo lutkovne igre

HUDOBNI GRAŠČAK

ki bo v nedeljo 19. aprila 1970 s pričetkom ob 1/210. uri dopoldan v dvorani pri Cingelcu na Trati.

Tudi tokrat bo Pavliha poskrbel za napeto pustolovščino in prijetno zabavo naših najmlajših. Zato prosimo starše, da jim v čimvečjem številu omogočijo obisk te predstave.

Igralci

Deželni šolski svet

zavrača laži o slovenski gimnaziji

Celovška Kleine Zeitung je v svoji „naklonjenosti“ do koroških Slovencev (o kateri je vedno spet slišati) in v svoji tolikokrat poudarjeni posebni zaskrbljenosti za mir v deželi v zadnjem času pod geslom pisem bralcev spet objavljala dolgo vrsto „mnenj“ in „stališč“, ki so bila vse prej kot primerna, da prispevajo k odstranitvi nesoglasij, medsebojnega nezaupanja in najrazličnejših resentimentov. V enem teh dopisov so bili objavljeni tudi neutemeljeni napadi na slovensko gimnazijo, tako da je deželni šolski svet za Koroško neosnovane očitke in torej očitne laži zavrnil s posebnim pismom, ki ga je poslal koroškim listom v objavo. V pismu deželnega šolskega sveta z dne 9. 4. 1970, lev. 3922/70, je rečeno:

Dnevni list „Kleine Zeitung“ z dne 7. aprila 1970 piše v rubriki pisma bralcev „Trnjeva pot nekega naroda“ na strani 8:

„Toda hujskačem je uspelo, da so jim bile priznane vse mogoče njim ne pritikajoče pravice. In v zahvalo za to n. pr. na slovenski gimnaziji spet vzgajajo slovenske hujskače, da res ne more biti miru.“

Deželni šolski svet za Koroško k tej trditvi ugotavlja, da se na Državni gimnaziji za Slovence poučuje korektno po uradnih učnih načrtih in se na Državni gimnaziji za Slovence ne vzgajajo slovenski hujskači, zato trditve v „Kleine Zeitung“ ne odgovarja dejstvu.

Poslevoedeči predsednik:
Guttenbrunner I. R.

Obema odboroma ter nameščenem zadruga je bila z zahvalo za njihovo delo izrečena razrešnica. Pod začasnim delovnim predsedstvom Mirka Kunčiča, je občni zbor potem za predsednika upravnega odbora ponovno izvolil Miho Zabltnika, ki je že doslej v splošno zadovoljstvo vodil zadrugo. Poleg njega so bili še izvoljeni za podpredsednika Anton Krušic, pd. Ruvpej v Velinji vasi, za blagajnika in poslovodjo Jožef Boštjančič, pd. Kovač v Branči vasi, za ostale člane odbora pa Weber Miha, pd. Rat v Želučah, Gregor Reichmann, pd. Ravbar v Želučah, Gašpar Ogris Martič, trgovec v Bilčovsu, Ogris Karel, pd. Žalnik v Bilčovsu.

Nadzorni odbor pa sestavljajo naslednji člani: Stinger Franc, posestnik in nameščenec, Muškava, Ogris Tomaž, pd. Strajnik, Stranje, Miškulnik Miha, pd. Kržej, Branča vas, Reichmann Jožef, pd. Linči, Moščenica in Lesjak Tomaž, pd. Jančič, Pograd.

Dolgoletni odbornik Hranilnice Janko Ogris je prosil, da ga zaradi starosti razrešijo njegovih dolžnosti; njegovi želji je bilo ustrezno in na njegovo mesto je bil izvoljen sin Gašper Ogris Martič. Na predlog predsednika Zabltnika pa je občni zbor imenoval Janka Ogrisa za častnega predsednika zadruga s pravico glasovanja.

Z zahvalo in prošnjo predsednika na vse navzoče, da tudi v bodoče tako marljivo sodelujejo, je občni zbor bil zaključen.

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Dobrla vas

Ob vzhodnem robu Dobrle vasi je na griču cerkev s pokopališčem, kjer je tudi grob padlega partizana. Dne 9. maja 1945 je kot izvidnik Tomšičeve brigade, katera je kot prva korakala skozi Dobro vas proti Sinči vasi, padel zadet od SS-ovske krogle nepoznan borec; niti na občini, niti na upravi pokopališča nimajo zapisanega njegovega imena.

Grob neznanega partizanskega borca, ki ga domačini vsa povojna leta z ljubeznijo in spoštovanjem skrbno negujejo, ima preprosto lesen križ, gomila pa je pokrita z marmornatimi ploščami. Leži za cerkvijo ob vzhodnem izhodu pokopališča.

Treba je zapisati, da so ta partizanski grob v prvih povojnih letih oskrunili nacionalistični zločinci. Prvotno je bila v zid nad gomilo vzidana spominska plošča, ki pa so jo neke noči odstranili neznani storilci. Takoj nato so domačini postavili nov križ, ki prča, da tam počiva slovenski partizan, ki je dal svoje življenje za svobodo slovenskega in avstrijskega ljudstva.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NASI

Komelj pri Pliberku

V hribovitem Komlju stoji hišica po domače pri Merkovcu. Tam je živel s svojo ženo Gabrijel Petrač; z vso ljubeznijo sta obdelovala malo hribovsko kmetijo.

Toda v začetku letošnje zime je Gabrijel Petrač zbolel in bil prisiljen, da je v celovški bolnišnici iskal zdravniško pomoč in oskrbo. Po nekaj tednih se je vrnil domov in kratko zatem podlegel bolezni. Vest o njegovi smrti se je hitro raznesla po naših krajih in vse, ki so Gabrijela Petrača poznali, je zajela globoka žalost, saj smo ga vsi zelo cenili in spoštovali.

Pokojni Gabrijel je prvotno gospodaril na mali kmetiji vrh sončne Šmarjete pri Gosaku. S pridnostjo se je boril za svoj vsakdanji kruh. Prav tako je bil sposoben kot tesar; kjerkoli je delal, so z njegovim delom bili zelo zadovoljni.

Gabrijel Petrač pa je bil tudi za-

veden Slovenec in se je z vso pozornostjo zanimal za naše narodno življenje, zlasti za naše kulturno-prosvetne prireditve, katerih se je redno udeleževal. Tudi med vojno se je zavedal svoje dolžnosti in z družino aktivno sodeloval z partizani za kar je bil tudi preganjan in od gestapa zaprt.

Rajnega Gabrijela Petrača smo položili k zadnjemu počitku na pokopališču v Šmarjeti. Pogrebne svečanosti je opravil domači župnik, prisostvovala pa jim je velika množica

V a b i l o

Združenje staršev na Državni gimnaziji za Slovence priredi v nedeljo 19. aprila 1970 ob 14.30 uri v veliki dvorani Glasbenega doma (Konzerthaus) v Celovcu

PEVSKI KONCERT
ki ga bosta skupaj izvajala dijaški mešani zbor Državne gimnazije za Slovence in deklški pevski zbor južnotirolskih dijakinj Seminarja otroških vrtnaric iz Bozena.

Na sporedu bodo slovenske in nemške ljudske in umetne pesmi.

Prisrčno Vas vabimo na to kulturno srečanje z južnotirolskimi gosti, ki naj bi hkrati utrdilo vezi med obema narodnima skupinama.

Vstopnice si pravočasno poskrbite v pisarni Državne gimnazije za Slovence.

žalnih gostov od blizu in daleč. Ko so domači pevci odpeli žalostinke, je zemlja zagnila krsto pokojnika in bela snežna odeja je pokrila svežo gomilo Gabrijela Petrača, ki ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu. Ženi in sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje.

Petletni jubilej deželnega glavarja Sime

Te dni je minilo pet let, odkar je bil deželni glavar Hans Sime prvič izvoljen na to visoko in odgovorno mesto. Na čestitke, ki jih je bil ob tej priložnosti deležen, je zagotovil, da bo v deželni politiki nadaljeval pot izravnave in sporazumevanja.

Svoji ob prvi izvolitvi pred petimi leti dani obljubi, da hoče biti v duhu pomiritve in sožitja deželni glavar vseh Korošcev, je ostal zvest in ravno izid letošnjih deželnozbornih volitev je najbolj zgovoren dokaz, da velika večina koroškega prebivalstva obeh narodnosti podpira to politiko.

ca na ramo, in že so se spuščali po slabi stezi skozi gozd proti kotanji, kjer je globoko v kotlu utripala luč.

Četa je spala na skednju in v hlevu zadnje kmetije. Kakor pobiti so borci ležali drug poleg drugega na redkih otepih slame. „Poiščita mesto za nas!“ je dejal Primož pomočnikoma, ko so pokukali skozi vrata na skedenj.

Za hlevom je med dvema osmojenima kamnoma tlela žerjavica. Kuhar Nande, že prileten možak, in četni dežurni sta sedela ob ognju.

„Aufbiks, Nande! Ali se greva metať?“ je pozdravil Travnikarjev in si povelj premražene roke.

Kuhar ga je zavpil: „Kar začeni roke! Če se boš dobro, se bom še jaz, ko se ti naveličaš. Kosilo in večerjo, vse skupaj hranim za vas; najprej se najej, saj komaj opletaš!“

„Ne boj se za nas, nismo lačni! Toda tvoje ostanke bomo kljub temu pospravili.“

Po jedi sta pomočnika odšla na skedenj, Primož pa je poselel pri ognju in obiral kost, ki mu jo je kuhar prihranil kot posebno pravico mitraljezecev.

Iz noči se je utrgal kurir, ki je pripeljal novince. Javil je dežurnemu, da jih bataljonski štab pošilja v četo.

„Tovariši, prišli ste prepozno. Pravkar so mi postregali kotel,“ se je opravičeval kuhar in bil zadovoljen, ko so mu povedali, da so že jedli.

Četni dežurni jih je zvedavo ogledoval in jim povedal, da ne bo budil komandirja. Poslal jih je na skedenj in jim prvo noč s stražarsko dolžnostjo še prizanesel. Orožje so imeli vsi, dobili so ga pri bataljonu, le neki možak in dekle sta bila brez opreme.

„Slaba vam kaže, tovarišija. Nande, vzemi tega možaka pod odejo! Ti Primož, pa tovarišico! Sam si in imaš najboljše odejo iz kamelje dlake.“

Primož se je obrnil k dekletu in jo pogledal z dolgim,

preiskujočim pogledom, kot bi jo tehtal in mu ne bi bilo prav, kar je dežurni predlagal. Soj njenih velikih, prosečih oči pa je stajal led nezaupanja. „Seveda jo bom vzel, saj drugače biti ne more!“

Zahvalila se mu je z nasmeškom. Kuhar Nande, Peter in novinci so krenili na skedenj, četni dežurni je odšel kontrolirat stražo, Primož in Ana pa sta obsedela ob ognju.

Primož je priložil nekaj polen in zdramil plamen.

„Tovarišica, lahko se malo ogrejeva, če nisi preveč utrujena. Prav bi bilo, da se vsaj spoznava, za slučaj, če bi noč prinesla kaj novega. Vse je mogoče.“

„O hvala, me veselil Nande imam mokre in vsa sem pre-mražena. Bredli smo potok, ko so nas gonili Nemci.“

„Sedi sem in sezuj čevlje! Posušiti se moraš, sicer se še prehladiš.“

Privilil je k ognju tnalico in dekle je sedlo. Ogenj je toplo zaplapolal. Sklonila se je in si sezula čevlje. Gledal je njen blede obraz in se zamaknil v plahi ogenj v njenih očeh.

Dal ti bom par volnenih nogavic. Preobuj se!“

Segel je v nahrbtnik in ji pomolil nogavice. „Pred nekaj dnevi so mi jih dale dekleta v primorskih hribih. Zame so tako premajhne, zato bodo pa kakor nalašč.“ Branila se je. Fant pa je vztrajal, naj jih pri priči obuje, zato jih je vzela.

„Ne vem, kako se bom oddolžila.“

„Ni vredno besed. Potrebovala jih boš. Obeta se nam ofenziva, dež, sneg, boji in dolgi pohodi.“

Sedel ji je nasproti in jo ogledoval, ko si je obuvala nogavice.

Lepa in privlačna se mu je zdela, ko je vsa plaha in nemočna, z lasmi, razsutimi po ramenih obuvala nogavice. Neko novo, vznemirljivo razpoloženje se je pomešalo v

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

da jima kar godba igra v njih. Splezala sta na okop. Travnikarjev je bil v sorodu z Zelenikovo mamo in ta jim je vedno postregla, kadar so se oglasili. Janez je položil pred Primoža menažko toplega mleka in kos polente, zavite v papir. Primož je jedel počasi in z užitkom. Z zalogaji polente, ki jih je zalival z mlekom, je čutil, kako mu izginja utrujenost.

„Se nekaj sva ti prinesla, Primož! Ali uganeš?“

„Seveda,“ je dejal Primož, „krlhje!“

„Daj baterijo, da jih bomo delili v rovu,“ je predlagal Janez, vzel iz nahrbtnika nenkaj pesti krlhjev in jih zložil na odejo. Zamaknil se je vanje in jih začel deliti na tri enake kupčke. Delil jih je preprosto kot vedno, vsakemu po enega je polagal na kupček. „Pelnašt za vsakega. Sočno hruško, ki je ostala, pa predlagam zate, Primož, ker največ nosiš!“

„Ne maram prednosti,“ se je otepal Primož. „Več zmorem od vaju, toda to ni moja zasluga. Naj bo tvoja, zato, ker deliš! Tistih se vedno kaj prime.“

Tudi Janez ni hotel, zato je vzel nož in jo razdelil na tri enake dele in jih položil na kupčke. Vzeli so vsak svoj del in spravili krlhje v žep. Vsi trije so jih radi žvečili in dolgi, neskončni pohodih, ki so trajali že tri mesece, odkar se je ustanovila brigada. Potem je Primož skočil v luknjo, se pokrtil čez glavo in kmalu zamikal. Ob orožju sta bedela pomočnika in se šepetaje pogovarjala.

Mesec se je že dvignil nad hribi, ko se je v pobočju pod njimi pričelo trkljati kamenje. Iz mraka se je pojavil mitraljezec Torkar z zbrojevko. Še preden je bila mitralješka trojka, ki jih je prišla zamenjati, na okopu, je bil Primož že pokonci. Izmenjali so nekaj besed, Primož je obesil šar-

Občinska seja v Selah...

V četrtek 2. aprila je občinski odbor v Selah imel svojo zadnjo sejo pred občinskimi volitvami. Pod predsedstvom župana Hermana Velika je obravnaval posamezne točke dnevnega reda.

Župan se je spomnil umrlega občinskega odbornika Simona Travnika in orisal njegove zasluge, ki jih ima kot občinski odbornik, zlasti pa kot požrtvovalen član domače požarne brambе. Polem je župan poročal o pogajanjih s predstavniki vojaškega povelja v zvezi z vojaškimi vajami na vežbališču v Košuti, ki v zadnjem času postajajo vedno bolj pogoste in zato zelo ovirajo pašo živine; poleg tega ovira to tudi razvoj turizma v selski občini. Predstavniki vojaškega poveljstva so obljubili, da se bodo na te pomisleke občine ozirali in v bodoče skrbeli, da paše oziroma turškega prometa z vojaškimi vajami ne bodo ovirali. Razen tega je župan občinski odbor seznanil še s svojimi dosedanjimi prizadevanji za doseg podpore občini s strani deželne vlade.

Po poročilu predsednika nadzornega odbora Antona Hribernika se je občinski odbor bavil z letnim zaključkom 1969, iz katerega je razvidno, da razpolaga občina s presežkom v višini 112.216,89 šilingov, ki je nastal deloma iz dodatnih proračunskih prejemkov in deloma iz manjših izdatkov pri nekaterih proračunskih postavkah. Na predlog podžupana Jožefa Orasche je odbor županu dal razrešnico ter odobril letni zaključek.

Na tej zadnji seji se je župan Velik zahvalil vsem odbornikom za pozitivno sodelovanje v minuli poslovnici in sejo zaključil s pozivom na pošten volilni boj.

... in v Pliberku

V četrtek 9. aprila so se občinski očetje naše občine zbrali na predzadnji seji odbora, da v mandatni dobi, ki gre proti koncu, rešijo še nekaj problemov.

Najprej so sklenili, da sprejmejo na dnevni red zadnjič odloženo prošnjo vodne skupnosti Grablje-Belšak za prispevek h gradbenim stroškom vodovoda te skupnosti. Podpora tej skupnosti je bila povišana na 150.000 šilingov.

Na priporočilo gradbenega odbora bo občina povečala površino zemljišča, ki ga kupujeta zakonca Prosiniger, od 7 na 10 tisoč kvadratnih metrov. Kupca namreč nameravata na tem zemljišču zgraditi tovarno usnjenih rokavic in bosta v obratu zaposlila 50 delavk.

Gospa Merva Rozalija ima že nad 25 let na občinskem zemljišču svojo hišo, ter ograjen vrt. Občinski odbor je sklenil, da ji to zemljišče proda in zniža ceno kvadratnega metra od 40 na 30 šilingov, poleg tega pa ji omogoči ugodne plačilne pogoje.

Odbor je nadalje sklenil, da občina kupi bivši Slaničev hlev v Libuščah, kjer bodo gradili nov gasilski dom. Za nakup tega hleva oziroma zemljišča je bilo odobrenih 43.000 šilingov. Občinski odbor je sprejel v letošnji načrt tudi gradnjo vodovoda k Božjemu grobu in v Vidro vas. Cevi za to napeljavo bodo stale 380.000 šilingov. V naslednjih točkah dnevnega reda so bile tudi nekatere prošnje zasebnikov za podelitev koncesij, določitev višine najemnine občinskega lova in drugo.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

njegovo žalost, ki ga je grenila ves dan. Čudno blizu mu je bila, kakor bi jo že dolgo poznal ali čakal nanjo.

„Zdaj mi bo toplo. Še enkrat hvala,“ je dejala in se ozrla k njemu z otočnim, izgubljenim smehljajem.

Sedel je s prekrizanimi nogami ob ognju in si z roko podpiral glavo. V soju plamena je zdaj prvič videla njegov obraz, ki je bil oster in zamišljen, kot izklesan iz kamna. Na obokano čelo so padali temni lasje. Pod njimi pa so sijale oči, ki so dihale žalost, hlad in mir. Nos je imel raven, ustnice ozke in stisnjene. V njem se je mešala mladostna igrivost z nenavadno resnobo.

Srečala sta se z očmi in obema je bilo nerodno.

„Nisva se še predstavila. Jaz sem mitraljezec Primož,“ ji je ponudil krepko roko.

„Jaz sem Ana.“

Močno ji je stisnil roko in ji zaupljivo pogledal v oči.

„Ana, upam, da bova dobra prijatelja!“

„Želim si, da bi bila!“

„Potem brez dvoma morava biti.“

Premaknil se je in se z nogo zadel v orožje.

„Ta je sedaj moj najboljši prijatelj.“

Povedal ji je, da ga je zaplenil ob napadu na nemško avtomobilsko kolono pred dobrim mesecem. „Dolgo sem si želel takega orožja. In nisem zdržal, da ne bi skočil, ko sem ga videl ob mrtvih Nemcih na cesti.“

Pozorno ga je pogledala, spomnila se je Wolfovega vzklaka, ki mu je ušel, ko so zagledali predrzneža, ki je planil na cesto, pograbil orožje in izginil v gozd.

„Življenje ste tvegali za orožje.“

„Nič posebnega ni bilo. Življenje tvegamo že z rojstvom in potem je vse samo tveganje. Do življenja mi ni in ne bojim se zanj. Vidim, da ga ljudje včasih, pravzaprav največkrat izgube mimogrede, slučajno in neumno. Rajši mi kaj povej o sebi!“

V A B I L O

Slovenska prosvetna zveza je na željo številnih ljubiteljev slovenske filmske umetnosti izposlovala slovenski celovečerni umetniški film

„Samorastniki“

ki je bil posnet po istoimenski povesti Prežihovega Voranca. Film prikazuje trdo kmečko življenje in usodo mladih samorastnikov, ki so doraščali v pomanjkanju in bedi hribovskih kajž v predvojnem času.

Film bodo predvajali v stalnih kinodvoranah

- v petek 17. aprila ob 20. uri v Št. Jakobu;
- v nedeljo 19. aprila ob 11.30 uri v Železni Kapli.

Kot predfilm bo na sporedu barvni dokumentarni film o zilijskem štehanju.

Vstopnice so na razpolago samo pri večernih blagajnah po običajnih cenah.

Bilčovs

Naše bralce moramo spet obvestiti o smrtnih primerih v naši občini. Po daljši težki bolezni je 5. 4. 1970 preminil oče Kovačeve družine v Trdinju, Matevž Jakopič, star 63 let. Pokojnik je bil oče številne družine, za katero je kot drvar hodil na delo v bližnje in daljnje gozdove. Kot človek je bil dobra duša in je kadar je bilo potrebno, vsakomur rad priskočil na pomoč. Zaradi tega je bil zelo priljubljen, kar je pokazala tudi velika udeležba žalnih gostov na njegovi zadnji poti.

Dne 6. 4. t. l. pa nas je presenčila vest o nenadni smrti Friedricha Juga. Ko je konec tedna prišel s svojega dela domov, se je že nekoliko slabo počutil. V noči na ponedeljek so morali poklicati zdravnika, ki je odredil takojšen prevoz v celovško

bolnišnico, kjer pa je v dopoldanskih urah prihodnjega dne umrl. Rajni Fridl — tako smo ga klicali — je bil doma v Selah in je prišel k nam kot mlad in sposoben občinski tajnik. Tu je poročil tudi Ivanka Einspieler. Po nekaj letih službovanja pri naši občini si je izbral drug poklic in bil zadnja leta kot nameščenec pri podjetju ASDAG v Celovcu. Rajni Fridl zapušča ženo in dva sinova. Kot zaveden sin svojih staršev je tudi pri nas užival velik ugled in spoštovanje ter smo ga v velikem številu spremljali k zadnjemu počitku.

Pri obeh pogrebih je naš župnik Kassl spregovoril poslovilne besede; spomnil se je življenja obeh umrlih ter jima tako posvetil lep spomin, preostali pa izrekli tople besede v tolažbo. Tudi naši pevci so na obeh pogrebih umrlima rojakoma zapeli žalostinke. Ob pogrebnih svečanosti za Fridla Juga se nam je zdelo čudno, da zastopstvo občine ni našlo govornika, ki bi spregovoril nekaj besed v spomin na nekdanjega občinskega tajnika.

Zalujočim ostalim obeh pokojnikov ter sorodstvu izrekamo naše iskreno sožalje.

KATOLIŠKO PROSVETNO DRUŠTVO V ŠMIEHELU PRI PLIBERKU

vabi vse prijatelje odrske umetnosti na igro

DESETI BRAT

ki jo uprizori igralska skupina s Prevalj in Mežice v nedeljo 19. aprila 1970 ob 1/28. uri zvečer v far-ni dvorani v Šmihelu.

Odbor

Reka pri Št. Jakobu

Slovensko planinsko društvo je 4. aprila zvečer v gostilni pri Antoniču na Reki priredilo predavanje z barvnimi diapozitivi, ki jih je predvajal Tonči Miklavčič iz Št. Jakoba.

To je bilo prvo predavanje take vrste, ki ga je imel domač planinec — fotoamater. Petdeset navdušenih gledalcev je s svojim ploskanjem izkazalo upravičeno priznanje za predavanje in edinstvene barvne posnetke, s katerimi je navzoče za dve uri popeljal v čudoviti svet triglavskega pogorja, ki sta ga ob svojem vzponu na najvišjo goro Juljskih alp — Triglav doživljala predavatelj in njegov 71-letni stric Jožko Miklavčič.

Za zaključek večera pa je dipl. inž. Franci Einspieler še predvajal barvni film „Stara gorenjska ohcet“, v katerem igra in poje Slovenski oktet. Film je za ta večer dala na razpolago Slovenska prosvetna zveza.

Tega posrečenega večera se je poleg planincev in fotoamaterjev udeležil tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze Hanzej Weiss.

Navdušeni nad užitek smo se srečni in veseli vračali na svoje domove z željo, da bi Slovensko planinsko društvo kmalu spet priredilo tak večer.

KLADIVO KLADIVO

cajtenge za koroške Slovence

Skupina dunajskih študentov in celovških dijakov je začela izdajati list KLADIVO, ki bo izhajal vsako četrtno leto enkrat, kvečjemu pa dvakrat. Ljubitelji slovenske mladine in slovenskega tiska, naročite list pri:

Jožko Strauß,
Skodagasse 20/612
1080 Wien.

Prva tevilka se bavi z naslednjimi problemi:

1. NA KOROŠKEM JE FLETNO
2. SLOVENSKO LJUDSTVO NA KOROŠKEM IN NJEGOV NAROD
3. IZ DNEVNIKA POKRŽNIKOVEGA LUKA
4. KAKO JE V BUTALAH IZBRUHNILA KULTURA
5. PASTIRJEM ZMANJKUJE OVAC

KLADIVO KLADIVO

cajtenge za koroške Slovence

Nespečnost

Danes je nespečnost precej pogost pojav. Vendar pa marsikdo, ki toži o nespečnosti, spi več, kakor pa misli. Spominja se namreč le ur, ko se je premetaval po postelji; pozabi pa čas, ki ga je prespal.

Vsako ima občasno noč brez spanja, običajno po dnevu, polnem skrbi. Če pa gre za trajno nespečnost, se je treba posvetovati o vzrokih z zdravnikom.

Občasna izguba spanja ne škodi. Tudi negibno spanje (pravimo, da človek spi kot klada) ni najbolj ugodno. Praktično ne moremo reči, kakšna lega je najbolj primerna. Vsaka lega je dobra, ki se v njej počutimo ugodno. Zdravo spanje ni mirno spanje. Človek menja telesno lego skoraj vsakih 10—15 minut in tako postopoma sprostijo različne skupine mišic, da postanejo ohlapne. Najbolj trdno in zdravo spanje imamo tri do štiri ure pred polnočjo ali po polnoči. Takrat je tudi v hrupnem mestu sorazmerno mirno in te ure trdnega spanja so zelo važne za obnovitvene procese v telesu. Moramo se tudi navaditi, da gremo v posteljo vedno ob približno enakem času. Tako se organizem navadi na določen čas in takrat pride zaspanost sama od sebe. Ne poskušajmo pa tega občutka zaspanosti in prijetne utrujenosti pregnati, češ danes bomo bedeli kakšno uro ali dve dlje. To se nam lahko grdo maščuje in se bomo morali ure in ure obračati na postelji, preden bo ponovno prišel spanec. To velja samo za tiste, ki tožijo o nespečnosti.

Najpogostejši vzroki za nespečnost so: preveč naporno delo podnevi; telesna izčrpanost; preveč skrbi podnevi; močna duševna vznemirljivost; poživilo (prava kava, čaj, tablete), vzeto zvečer ali popoldne; preobilen večerni obrok ali pa tudi prazen želodec; prevročna soba, v kateri spimo, ali pa pretopla odeja, pod katero se potimo, ali nasprotno prehladna soba in slabo pokrivalo; prevelik hrup v sobi, stanovanju ali okolici; preveč svetlobe v sobi; premalo gibanja podnevi.

Pred spanjem se moramo duševno in telesno sprostiti. Zaradi tega je priporočljivo pred spanjem nekoliko počivati, kaj lahkega brati ali poslušati glasbo, skopati se v topli (ne vroči!) vodi, globoko in ritmično dihati. Včasih je primerno napraviti krajši sprehod. Tema, mir, primerna sobna temperatura in udobna postelja, ki smo je vajeni, bo najbolje služila za dobro spanje po mirno preživetem dnevu.

Največji sovražnik spanja pa je kratko malo strah, da ne bomo imeli zadosti spanja. Zato — kadar gremo v posteljo, se počutimo zadovoljni, da bomo imeli dovolj počitka, pa če bomo spali ali ne.

Limonine odlike

- Hladna limonada deluje na telo zelo osvežljivo. Toplo pa pijemo, kadar potrebujemo vitamine pri kakšni bolezni.
- Če se vam znojijo roke ali noge, jih nekajkrat dnevno zdrgnite z vodo, ki ste ji dodali limonin sok.
- Nekaj kapljic limoninega soka v vodi za izpiranje ust vam bo odpravilo slab duh v ustih in razkužilo grlo.

Kaj vemo o vodenici

O vodenici govorimo takrat, kadar v tkiva pride vlaga ali pa se tam nabira. Vzrok za to je, ker ni mogoče posrkati vlage nazaj v žile lasnice ali pa pronica iz lasnic preveč vode. Čimbolj je tkivo rahlo, lažje se tam nabere voda. Mlada tkiva so sploh bolj sočna, stara pa uvela. Saj pravijo nekateri, da je staranje nezmožnost tkiv, da bi ohranila vodo v sebi. Tako ima dojenček približno 75 odstotkov vode, starec pa le 50 odstotkov ali še manj.

Voda pa se seveda lahko nabira tudi v telesnih votlinah in ne samo v tkivih. Take votline so medrebrje, osrčnik, trebušna votlina, votlina v glavi in druge manjše.

Vodenica je lahko splošna, po vsem telesu, ali pa le krajevna, zajame posamezen del telesa ali organ. Vsak vodenični del je otečen, nabrekel, napiet, bled, tog, na pri-

tisk se vda in se vdolbina, ko smo pritisk pustili, le počasi spet izgadi.

Vodenica, ki nastane, če je oslabiljeno srce, je splošna in v spodnjih delih telesa najbolj vidna. Zato opazimo pri srčnem bolniku najprej zatekanje nog, in sicer proti večeru, ko so mu čevlji kar tesni, včasih mu koža „visi“ čez robove čevljev. Pozneje začno otekati gležnji in oteklina leze navzgor. Kmalu se začne nabirati voda tudi v trebušni votlini in drugih votlinah. Tak bolnik se mora strogo držati zdravnikovih navodil in jemati ustrezna zdravila ter uporabljati dietno prehrano.

Če gre za vnetje ledvic, se pojavi vodenica prav tako po vsem telesu, vendar najprej opazimo nabrekle veke in tkivo okrog oči, ponavadi že zjutraj. Tudi pri tej bolezni je uboganje zdravnika, točna uporaba zdravil, neslane diete in čim manj tekočin nujna potreba.

Vodenica lahko nastane tudi zaradi stradanja, zaradi visoke starosti, pa tudi zaradi okvar ravnovesja žlez z notranjim izločanjem.

Krajevna vodenica zajame ohromel del telesa, nastane na mestu in v bližini mesta pika mrčesa, nastane zaradi preobčutljivostne reakcije telesa na določene snovi, vzrok je lahko vnetje, operacija in drugo.

Naj bo že vzrok splošne ali krajevne vodenice kakršen koli, potrebno je, da bolnik obišče zdravnika, ki bo edini lahko presodil, za kaj gre, in ustrezno ukrepal. Čakanje doma, češ saj bo že prešlo, ni umestno, ker je včasih zamujen čas za zdravljenje težko ujeti in so posledice resne.

Drobni nasveti

■ Mastne madeže s preproge odstranimo s kašo iz magnezije in bencina, ki jo namažemo na madež in počakamo, da se posuši, potem pa prah skrtamo.

■ Likati kravate ni ravno lahko. Da vam bo šlo delo lažje od rok, si iz lepenke izrežite obliko kravate in jo potisnite vanjo, nato pa jo preko bele vlažne krpe prelikajte.

■ Posoda, v kateri kuhamo čaj, sčasoma porjavi in tega ni mogoče odstraniti niti s čistilnimi praški. Pomagajmo si tako, da v njej prevremo slano vodo, kajti sol bo odvzela vso rjavo barvo čaja.

Dvanajst zlatih pravil

Če se prištevate med fiste, ki so dodobra seznanjene z modnimi smermi, njenimi muhami in dognanji in modni rade sledijo, vam ne bodo odvečni ti koristni nasveti. Morda boste z njihovo pomočjo lažje uskladili želje in možnosti.

1. Izbrbljajte modo, nikoli pa ne bodite njena sužnja.
2. Na vašo garderobo naj vplivajo vaš okus in tip.
3. Moda naj vam daje le predloge, vi pa morate izbrati iz množice predlogov tisto, kar se vam poda. Tistega, kar na vas ne bo lepo in estetsko, nikoli ne sprejmite, pa četudi bo to nosil ves ženski svet.
4. Toda nikoli ne zametujte modnih idej! Nikoli ne re-

cite: „Tega jaz ne bom nikoli oblekla!“

5. Vedno kupujte zgolj dobra blaga, najsi gre za zimsko ali poletna oblačila.

6. Dobro oblačenje terja prvovrstno perilo. Odličen pas za nogavice, steznik ali nedrček so pomembnejši kot najbolj dragoceno krzno.

7. Ne oblačite se samo tako, kot prija vam, temveč mislite tudi na okolje, v katerem živite in na ljudi, ki vas obdajajo.

8. Uredite fisto, kar je poglavitno v vaši garderobi! Slehera nova ruta, čevlji, pullover ali rokavice se morajo v barvi ujemati z že dosedanjimi vašimi oblekami. V barvi, vzorcu, blagu...

9. Bodite previdni, kadar gre za vsiljive in atraktivne vzorce! Že preizkušeno pravilo je, da postanejo zelo hitro nemodni — in smešni.

10. Bodite pozorni do barv, nikoli pa ne izrekajte prevelike ljubezni pisanim vzorcem in obilju barvnih odtenkov.

11. Modni dodatki so za čimba slehernega oblačenja. Dobri (to še ne pomeni, da so tudi predragi) dodatki bodo pomagali k dobremu videzu prav preprosti obleki. Takoj bo videti mnogo bolj dostojanstvena. To pomeni raje ena draga ruta kot tri cenene.

12. Vi ste pomembnejši kot vaša obleka: vedno morate zbujači videz, da se tega zavedate.

Poskusite!

JETRNA PASTETA PO DOMAČE

Kuhana jetra zmeljemo čimbolj drobno, nato pa jih še pretlačimo. Posebej vmešamo enako težo domače masti ali masla z dodatkom delikatesne margarine. K vmešani masli dodamo pretlačena jetra popoprano, solimo in sprazimo še nekoliko drobno sesekljane čebule. Po tem receptu napravite izdatno večerjo tudi iz 10 dkg jeter h krompirju v oblicah ali okusen namaz na kruh k čaju.

KLASIČNA JETRNA PASTETA

Potrebujemo: 1 dkg jeter, svinjskih, govejih ali telečjih, 1 kg svinjskega mesa, ½ kg čiste svinjske masti, od začimb pa poper, pimet, muškati orešek, ingverjevo korenino, cimet in sol. Z začimbami ravnamo previdno in po okusu.

Najprej jetra prepražimo, meso pa spečemo. Oboje zmeljemo na 2 mm mesorezni ploščici, po želji pa pretlačimo še skozi sito. K tej mešanici dodamo tekočo mast in vmešamo še začimbe. Ta količina zadostuje za 20 obrokov. Pašteto lahko steriliziramo v patentnih kozarcih in jo hranimo za daljši čas.

JETRNI RIZ — JUŠNI VLOZEK

Za 6 do 8 oseb potrebujemo: 20 dkg jeter, govejih, svinjskih ali telečjih, 3 žlice moka, 1 jajce, sol, poper, majaron, nekoliko zdrobljenega česna in malo vode. Testo mora biti kapljivo tekoče. Precedimo ga v osoljen krop ali juho skozi debelo luknjičasto cedilo.

JETRNA JUHA

Potrebujemo: 10 dkg jeter, 1 čebula, 5 dkg svinjske masti, sol, poper, majaron, limonin sok, malo smetane, 1 rumenjak, 1,5 l kropla, v katerem smo kuhali zelenjavo ali pa kosno juho in 2 žlici moka.

Jetra zremo na tanke lističe, jih sprazimo na masti s čebulo in ko je ta svetlo rumena, vse opravimo s moko, popražimo in zalijemo. Vse dobro prekuhamo, začimimo in pretlačimo. Juho nekoliko okusimo z limoninim sokom in legiramo — vezemo s smetano, ki smo jo vmešali z rumenjakom. Sedaj juha ne sme več vreči, sicer bi jajce zakrnilo in juha ne bi bila lepo gladka.

Pazite na čevlje

V omaro za čevlje sodijo le posušeni in osnaženi čevlji. Pravilno čiščenje čevljev zahteva malo časa, toda za to je potrebna doslednost. Upoštevati je treba tale navodila:

Ko čevlje sezujete, jih čimprej napnite z lesenimi, kovinskimi ali plastičnimi napenjači. Tudi suh časopisni papir je dober v ta namen. Natlačimo ga v čevlje in izbokline na usnju poravnamo z roko. Čevlji, ki so izdelani iz močnejšega usnja, ne izgubijo tako hitro oblike in jih zato ni treba napenjati.

Napete čevlje obrišite s suho krpo, volneno ali bombažno. Če so čevlji mokri ali blatni, jih prav tako dobro obrišite, lahko jih prej celo operete pod vodovodno pipo in pustite na zraku, da se dobro osuše. Mokre in blatne robove ter podplate očistimo s krtačo.

Na suhe in očiščene čevlje namažemo pasto za čevlje. To opravimo s krpo, ker s ščetko ne utremo paste tako dobro v usnje in jo porabimo več. Pri nanašanju paste s krpo, čevlje obenem tudi čistimo, ker terpentini v pasti topi mastne in ostale madeže.

S pasto namazane čevlje pustimo, da se osušijo (nekaj minut), nato jih zdrgnemo s suho in čisto volneno krpo ali z volnenim plišem. Čevlji bodo tako dobili lep sijaj. Čevljev ne čistimo in svetlimo s ščetkami, ker so te čisto preostre in nam rade poškodujejo nežno lice gornjega usnja.

Šele tako očiščeni čevlji sodijo v omaro za čevlje.

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

obvisel na hrbtu gestapovca, ki je vodil streljanje, in na njegovem debelem vratu. Natanko sem videl mesto, kamor bi ga bilo treba zabosti. Hotel sem planiti, toda vedel sem, da me bodo potem sleptali v zemljo. Okleval sem, obstal na mestu z občutkom, da se utapljam v sramoti. Salva je jednolično in njen odmev se je izgubil pod nebo. Telesa štirih so postala streljana trupla. Le oče je hropel in napenjal roke, da bi pretrgal vezi in se izmaknil smrti. Pristopil je gestapovec, spačil usnice v gnusen nasmeš in ga ustrelil v tilnik. Potem je očetu glava vdano klonila. Takrat bi planil. Še vedno sem držal nož v roki, toda mama se je nezavestna sesedla v prah. Odnesele sem jo k znanecem v vas, da so jo ženske spravile k sebi. Potem so bila zlomljena trupla ves dan izpostavljena ob koleh. Privleklo me je nazaj. Z okna bližnje hiše sem vse do večera opazoval ljudi, ki so hodili mimo njih kakor žalostne sence. Ko sem bil otrok in sem gledal Kristusa na križu, nisem verjel, da so to storili ljudje pred dva tisoč leti človeku. Preprosto — križanja nisem nikdar razumel in tudi te ustrelitve nisem mogel doumeti. Ko so Nemci prišli in zmetali trupla na kamion, sem počakal, da je ulihnil ropot motorja. Potem sem šel h kolom, krvavim in prestreljenim. Pokleknil sem ob kolu, kjer je bil privezan oče. Velika luža krvi se je natekla v pesek. Nagrebel sem ga z rokami, je govoril počasi, zrl v ogenj in zdelo se je, da je daleč, daleč, da je govoril le sebi. Trpke sence trepetajočih plamenov so se mu risale po obrazu. Roke so mu drhtele in oči so se mu uničevalsko zalesketale. Glas se mu je tresel in bil je čudno vznemirljen. Z roko je segel v žep in izvlekel usnejno vrečko. Stresel si je na dlan nekaj drobnih kamnov, rdeče obarvanih.

„To je očetova kri.“

Stresel je kamenčke v vrečko in jo spravil.

„Po tem dogodku sem dneve in dneve blodil po bliž-

njem gozdu, kot bi me nosila mesečina. Hodil sem k samotni, izsušeni strugi hudourniškega potoka in se pogovarjal sam s seboj. Imel sem občutek, da bo v meni zamrla človeška beseda. Nisem se mogel več pogovarjati z ljudmi, tudi s tistimi ne, ki bi me tolažili. Svet moje mladosti se je zrušil v prah. Dobre ptice, ki sva jih z očetom gojila v sadovnjaku, ki sem jih krmil, občudoval in sva jih čakala vsako pomlad, so se razletele na vse strani. Ostal sem praznih rok. Ogovarjal sem zlizano kamenje v potlačni strugi, drevesa in čakal vode, ki je ni bilo. Bil sem tako strašno sam. Zakopal sem obraz in roke v pesek in ga močil s solzami. Nihče me ni videl jokati. Izjokal sem svojo bolešč v pesek. Žalost me je stiskala, kakor bi se zvalila name gora skal. Od takrat ne znam več jokati. V mojih očeh ni solza in v mojem srcu ni prostora ne za milost ne za ljubezen. Žalost me je izvotlila in me zalila s sovraštvom. Tolažili so me le mahovi, svilene trave in daljave neba. Nazaj v življenje so to ni bilo dovolj. Iskali so sestro. Odšla je v hosto. Včasih me vabile ptice, ki so se oglašale v krošnjah dreves. Toda so prišli domov. Hišo smo imeli od gozdu. Sedaj so ostali ožgani zidovi in mladostni spomini so pokopani pod ruševinami. Sestra leži neke na Jelovici. Mama je v taborišču umrla. Bila je slabega zdravja in žalost jo je uničila. Jaz sem jim pobegnil. Z našimi bladem po hostah. Na pohodih se mi v ječanju vetra oglašajo oče. V tihih nočeh se mi javlja. V svetlobi jutra se mi nasmihata mati in sestra. Spomini mrtve mladosti me obiskujejo v snu, ki ni več miren in ne spokojen. Z ljudmi me veže le še maščevanje. Ne prenesiš bolečine, če je ne moreš spremeniti v nekaj drugega. Jaz sem jo spremenil in jo spreminjam v željo, da bi jih mnogo pobil. Da bi jih nenehno pobijal.“

Še vedno je govoril odsotno, kot bi govoril samemu sebi. Tako daleč je odtaval, da ni opazil solza na dekletovih licih. Ko se je obrnil k njej, se je zdrnil.

„Ana, oprosti! Ne bi ti smel pripovedovati tega, vendar sem ti moral. Težilo me je kot kamen, ki ga privežejo človeku za vrat, da bi ga utopili. Tako blizu si mi in mnogo sem mislil danes na očeta in dom,“ je dejal in obmolknil.

Dekle je bilo brez besed. Z robcem si je brisala solze. Občutek krivde se je zdramil v njej in začutila ga je kot jedko bolečino. Rada bi našla besedo tolažbe, pa je ni mogla najti.

„Oh, saj to je grozno, grozno!“ je šepetaje, vsa prepadena izdala.

Ogenj je zamiral. Visoko na nebu so skozi raztrgane oblake blestele zvezde.

„Pojdiva, Ana, počivati!“

Vstala sta. Prijel jo je pod roko, obesil žarca na ramo, in kakor dve senci sta utonila med drevjem. Na skednju sta legla na otep slame v kolu in se pregnila s Primoževim plaščem in odejo. Primož je odleglo, njej pa je bilo težko. Molčala sta. Nočni mir je motilo enakomerno hropenje spečih, ki so vlekli vase zrak, kot bi se dušili.

Sveži vonj njenih las in njeno toplo telo mu še dolgo ni dalo zaspati. Prinesla je utrinek svetlobe v njegovo žalost in samotno, zato ji je bil globoko hvaležen.

Ko se je dežurni vrnil z obhoda in je prišel buditi zame, ju je obsvetil. Ležala sta vznok. Dekletova glava mu je počivala na roki, drugo roko pa je držal na mitraljezu. Neke podobnost je zaslužil v obrazu obeh. Hotel je nekaj reči, pa se mu je misel zgubila. Obrnil se je in med hropečimi iskal tiste za zameno straž. Najprej je zgrabil za nogo kuštravega fantja, ki je smrčal čez vse, in ga spravil pokonci. Za njim pa še druge. Meli so si oči in tiho preklinjali.

(Se nadaljuje)

Po nekaj dneh potovanja v prepolnih živinskih vagonih je vlak ob stal na nam neznani postaji. Pri prizorih, ki smo jih že takoj ob prihodu doživeli, smo čutili, da ne bomo nikdar pozabili tega kraja. Ob vlaku smo namreč zagledali tri vrste od nog do glave oboroženih esesovcev, ki so imeli puške uperjene proti vratom vagonov.

Sledilo je povelje „rauſ“, v naglici je vsak pograbil svojo borno prtljago in že so vagoni bili prazni. Med posovanjem, preklinjanjem in pretepanjem so nas ženske ločili od moških in vsake posebej uvrstili v četverstopce, nakar so nas ločene pognali proti taborišču. Pot do tja se nam je zdela strašno dolga.

Nenadoma smo pred seboj zagledale barake, obdane z bodečo žico.

Ob takih razmerah smo bile poleg tega še stalno zaposlene. Zvezde so se migljale na nebu, ko so nas zategli žvižgi vrgli iz ležišč, in zvezde so se migljale, ko smo utrjene od napornega dela popadale po ležiščih. Če so nas esesovci ponoči pustili pri miru, so pa podgane začele svoj ples po naših izmučenih telesih. Iz teme so se razlegali obupni kriki žensk, ki so jih ogabne živali napadle, kriki žen, ki so znorele, kriki žensk, ki so rodile. Tistih redkih, ki so bile toliko srečne, da jih je zatekla bolj ali manj prirodna smrt, je bil konec tako tih in miren, kot bi jim veter ugasnil luč življenja: umrle so namreč od izčrpanosti.

Zaposlitev je bila različna. Glavni namen dela pa je bil, da bi nas čimprej uničili. Ko smo šle na delo, nam

no na lovu, smo jih nosile nazaj. Tako se je kolona, utrjena od trpljenja, lakote, žeje in bolezni, vlekla nazaj v taborišče. Tiste, ki so nosile mrliča, so navadno še same omagale pod težo in pred preganjanjem. Ko so se te pobili, se je nabralo toliko žrtev, da so morali dobiti voz in konoja. Mrliča in na pol žive so zmetali na voz, kakor to delajo drvarji z lesom.

Drugič smo morale čistiti močvirje. Do pasu smo stale v vodi, v kateri se zaradi nesnage ni videlo dna. Po končanem delu se nismo mogle osušiti, zato smo se zvečer ulegle z mokro obleko, ki se do jutra ni posušila. Ko se je pa na naših telesih vendar posušila, je bila vsa trda od blata.

Okoliške vasi so izpraznjevali in hiše so začele razpadati. Zato so nas

smele pisati. Kaj se dogaja zunaj v svetu, smo zvedele od novih transportov. Dajale smo si pogum s tem, da bomo v taborišču samo do zime, ali pa smo si izmišljale termine, čeprav smo vedele, da je vse to samo iluzija. Slovenke smo pa vedno bile složne in si med seboj pomagale, kolikor je le bilo mogoče. Vse to nas je delalo pogumne.

Na zimo smo dobile čevlje — cikle. Ker smo bile že zelo izčrpane, smo že boste noge komaj vlačile za seboj. V velikih cikli smo zato komaj drsle, ker nismo mogle vzdigniti nog niti za ped, na ležišča smo se povzpele z veliko muko. Močno smo se spremenile, zlasti v obrazih. Napihnjena lica in zatekle veke so popolnoma izmalile naša obličja. Zaradi telesne izčrpanosti nam je neprestano

da smo si mašile ušesa. Ko se nam je zdela, da je ponehalo vpitje, smo slišale, da je nekaj padlo na tla; zjutraj smo našle ženo mrtvo, na tleh pa otroka, ki so ga nažrle podgane. Vsako jutro smo morale po pretevanju pregledati ležišča in vlačiti mrliča za barako, kjer so čakali na tako imenovano „Totkommando“. Pripadniki te skupine so znosili mrliča na velike kupe, od tod pa so jih spravili v krematorije.

Vselej, kadar smo nabirali ljudi za krematorij, nismo šle na delo. Takrat je bil lov na žive ljudi. Vsaka se je poskušala rešiti krematorija, kakor je vedela in znala. Skrivale smo se po temnih kotih barak. Nesrečnice, ki so postale žrtve lova, so natrpali v 25. barako. Nekoč smo naštele, da so iz te barake naložili 14 kamionov

LETO DNI V TABORIŠČU SMRTI

Spomini slovenske interniranke na Auschwitz

Ob pogledu na to smo onemele, čeprav še nismo vedele, da po njej stalno kroži električni tok visoke napetosti. Z vsakim korakom proti žici se je večala naša živčna napetost, ki ob vkorakanju v taborišče in naprej po njem nikakor ni popustila. Strašni prizori, ki smo jih na tej poti videli, so nam dali slutiti, v kako strašno taborišče smo prispele.

Že ob vhodu vanj smo zagledale na sramotilnem odru pri vhodu mladega človeka, ali bolje rečeno otroka za katerega nismo vedele, ali je fant ali dekle. Bil je obleden v raztrgane hlače, strašno suh in ves oblit s krvjo je stal na odru. Bilo je po dežju, tla so bila ilovnata in zelo spolzka. Umazana voda je stala v kotanjah, videle pa smo ljudi, ki so ležali na trebih in pili to umazano vodo. Ob barakah so tavale raztrgane in zamazane postave, nekatere pa slozene ob stenah barak. Vse so bile tiho in nas žalostno ogledovale.

Ko smo tako že skoraj popolnoma obupane korakale po taboriščni cesti, smo zaslišale presunljiv krik: „Nesrečne ženske, ali ste tudi ve prišle gor umirat!“ Ko smo se ozrle proti mestu, od koder se je slišal krik, smo videle ob poti jokajočo postavo, ki je obupno vila roke, ker je nekatere od nas poznala. Komaj smo v tej shujšani in zanemarjeni postavi prepoznale rojakinjo, ki je že nekaj časa bila v taborišču. Njo je nekaj tednov po našem prihodu zares zatekla grozna smrt pod škornji podivjanega esesovca.

Kmalu po tem prizoru so nas ustavili ob nekem poslopju in nas naglali vanj. Zmučene telesno od poti in duševno od groznih prizorov smo popadale po tleh, kar pa ni bilo pogodu našim stražarjem. Zadelo je povelje „Auf!“ in trudoma smo se dvignile, da smo v naslednjem trenutku zopet zdrknile na tla. Toda stražniki so bili neutrudni s svojimi povelji „Auf“. Vstajanje in padanje se nam je zdelo neskončno in se je končalo šele, ko se je začel pregled. Pred pregledom so nas slekli do gola. Posebno natančno so pregledali zobe, kjer so stikali za zlato in tu so nas do gola obrali. Namesto naših oblek smo dobile zebrašne taboriščne uniforme, ki so bile polne ne samo gnid, temveč tudi živih uš. Po končanem pregledu in preoblečenju so nas odgnali v neko drugo barako. Ob pogledu na nered in na nesnago, ki je vladala povsod okoli barak, zlasti pa še v njih, se nam je od studa obračal želodec. Vse je bilo z iztrebki tako ponesnaženo, da ni bilo mogoče najti prostora za sedenje, kaj šele za ležanje. Tu je tudi najtrdnjšim začel plahneti pogum. V tej nesrečni baraki smo ostale brez hrane teden dni.

V barakah nas je bilo 800 do 900. Ležale smo ne druga ob drugi, temveč skoraj druga na drugi. Vode razen v kotanjah po dežju nismo imele nobene. Ni je bilo za pitje, še manj pa za umivanje ali za pranje. Trpele pa smo največ zaradi žeje.

Uši so se v tej nesnagi hitro množile in bilo jih je več vrst. Kadar smo le mogle, smo jih obirale in pobijale, rok pa si po tem umazanim opravi nismo mogle drugače osnažiti, kakor da smo jih popljujele in obrisale ob obleki.

je pri izhodu igrala godba, ki se je mešala z laježem naježenih psov, ki so se zaganjali v nas. Vsaka skupina, ki je šla od 100 do 700 ljudi, je imela poleg stražarjev še nekaj psov. Stražniki so si pogosto krajšali čas s tem, da so ščevali pse na nesrečne žrtve, ki so jih pogosto raztrgali do smrti.

Prvo delo, ki smo ga opravljale v taborišču, je bilo kidanje gnoj. Ker smo bile boste, smo bile vse umazane, vendar nam niso dali vode, da bi se umile. Blato se je kar na nas posušilo. Za tem je prišla na vrsto mlačev žita. Tri tedne smo opravljale to delo dan in noč. Dnevi so bili v tem ravninskem predelu vroči in premnoge je sončarica in žeja zmučila do smrti, noči pa so bile hladne. Ko smo se po skupinah vračale v taborišče, smo vlačile s seboj mrliča, ki so jih na delu ubili. Zvezanih rok in nog, obesene na koleh kakor divjad, ustrelje-

nekega dne naglali podirati te hiše. Za to opravilo so nam dali vile. Morale smo prenašati težke trame, prišlo je do nesreč in mnogim so trami polomili ude. Po zapuščenih vrtovih je raslo vse polno hrena in njegovo listje smo nabirale, da smo si ga pokladale na svoja vročična telesa.

Na jesen se je začelo delo na nepreglednih njivah sladkorne pese. Puliti smo jo morale brez vsakega orodja. V vrstah po več sto smo jo pulile, za nami pa so hodili priganjači z bikovkami. Če se je le katera pri delu zavrnila, jo je že bič oplazil po hrbtu. Tiste, ki so bile vajene tega dela in ki so bile še pri moči, so lahko bolj hitele in zato uhajale bikovki. Slabotne pa smo zaostajale in zato bile deležne udarcev satanskih biričev.

Prišel je oktober. Od doma nismo dobile nikake pošte. Tudi me nismo

migljalo pred očmi. Če smo ponoči šle na stranišče, smo se ob poteh spotikale ob umirajoče, ki so ležale vsepovsod. Zavite v koce smo kakor mesečnice tavale do stranišča. Marsikatera pa se je zavlekla do ograje z visoko električno napetostjo. Mnoge so tako samovoljno končale življenje, če jih že ni poprej ustrelil stražar iz stražnega stolpa.

V barakah je bilo zlasti hudo za porodnice. Za noseče žene ni bilo navadno nobene pomoči. Če niso podlegle med nosečnostjo, so ob porodu prav gotovo. Tistim pa, ki so ostale žive, so pobrali otroke in jih pometali v vedra za vodo. Spominjam se neke mlade žene iz spodnje Savinjske doline, ki je bila na koncu nosečnosti. Po njej je „kapo“ Lidija tako dolgo skakala, da je na mestu izkravala. V naši baraki so bile tudi Ukrajinke. Nekoč je ena izmed njih ponoči rodila in tako močno vpila,

živih in golih žensk, ki so morale stati, da jih je šlo čimveč na kamion. Vse so odpeljali v krematorij. Me, ki smo ostale in gledale ta prizor, smo si mislile: danes one, jutri me.

Ko je nekoč prišel nov transport Slovencek, nas je ena izmed njih oštelila, da smo brez sramu, ker smo se tako zapustile in smo tako zanemarjene in da zaradi tega tako umirajo. Bile smo res pošastne: umazane, ušive, suhe in kosmate po telesih, zabrekle v obraz, z nogami pa smo drsle kot starke. Nisem ji mogla drugega odgovoriti, tej novinki, kakor: „Gospa, čez mesec boste sami dobili odgovor in pojasnilo, zakaj smo take.“ Ni bilo treba čakati niti mesec dni, ko je prav ona že po 10 dneh podlegla. Vsaka, ki je preživela prve tri mesece, je mogla upati, da bo še kdaj na svobodi.

Prišel je 5. december 1942 — najtežji dan. Ta dan se je številno žensk zmanjšalo od 10.000 na 4000. Ob dveh zjutraj so nas zategli žvižgi vrgli iz ležišč in smo morale ven na mraz. Tam smo morale čakati dneva. Potem so nas gnali na „entlausanje“. Morale smo se popolnoma sleči in na mrazu čakati na striženje. Na najbolj poniževalen način so to opravljali moški, med žvižganjem. Ko smo bile tukaj gotove, so nas natrpali na grede. Tu smo sedele do poznega popoldneva v gosti pari. Zraka nam je že primanjkovalo in žene, ki smo bile ves čas brez hrane, smo začele omedlevati. Nato so odprli vrata in so nas premestili v drug prostor. Iz vročega prostora so nas naglali pod prhe z ledeno mrzlo vodo. Zdaj smo imele prvič priložnost za umivanje, a tako si tega ni nobena želela. Esesovci so stali ob stenah in vsako, ki se je umikala vodi, so z bičem naglali nazaj pod prho. Vse trde in modre od mraza so nas pustili gole na prepihu in snegu do večera, ko so nam začeli deliti obleko. Lakota in mraz sta nam krivila hrbte. S skrajnimi napori smo se držale pokonci, ker smo videle, da so začeli nalagati kamione z onemoglimi za krematorije, in teh je bilo mnogo. Kolikor nas je še ostalo, so nas strpali v eno samo barako, vrata pa zabili. V trdi temi nismo ničesar videle, samo previranje za prostor se je slišalo in vpitje v vseh jezikih. Popadale smo po tleh druga ob drugi. Noči ni bilo konca, smrad pa je naraščal do neznočnosti. Zaspati ni mogla nobena, čeprav smo bile utrjene do smrti. Ko so zjutraj odprli vrata, se nam je nudil grozoten pogled. Proti vratom je teklo človeško blato in voda, pomešana z mrliča. Z veliko muko sem iz objema mrličev po vseh štirih zlezla na prosto. Zunaj pa me je neka gestapovka oplazila z bičem, da naj takoj vstanem. In zares sem vstala, kajti strah me ni ohromel, temveč vrgel na noge.

Ko smo hodile po 20 km daleč na delo, smo se držale za roke. Tako so močnejše podpirale posebno slabe. Vendar smo se vselej spustile, ko smo se približale vhodu v taborišče. Zdravnale smo se, kolikor se je dalo, in smo šle ponosno skozi vrata. Nismo jim pokazale, da trpimo, ker s tem bi jim pripravile še večji užitek. Za takšen nastop so nam zavidale jetnice drugih narodnosti.

I V A N P O T R Č

Sončnice

V Mauthausnu, v tej nemški smrti, kjer med vsemi dvajsetimi barakami, kolikor jih je bilo znotraj obzidja, ni bilo ene trave, so rasle pred barakami sončnice. Kdo jih je posadil, ne bi mogel povedati, lahko celo, da je to bila kacatarska komanda sama. Ali — sončnice so rasle, in to šli pred vsako barako, ko revne priče nekakšnega nemškega reda in nekakšne nemške pameti; le da so ta nemški red kvarile sončnice same, kajti docela po svoje so rasle: ena je bila višja, druga nižja, vse pa krmežljave, ko da bi pač po sili še živele — le proti soncu so se obračale. Imele so svoje življenje in niti kacatarska lakota, ki se ni ustrašila smrti, čeludi je šlo za surov krompir, jih ni oskubila in jih posušila, da bi potešila tobakarsko slast. V tem do konca golem taborišču smrti je bilo očitno še nekaj, kar je bilo več kot lakota in tobak — sončnice so rasle in zorele, nihče se jih ni dotaknil.

Na jesen, ko so potegnile čez obdonavsko taborišče na bavarski planoti hladne sape ter je začelo nalivati, Zagorjani pa umirati ko cvetje, ki ga je stisnila slana... na to strašno jesen, ko so zagorjanski fantje mislili samo še na svoje knapovske puršencimre ter se menili od jutra do noči s svojimi do kosti se stradanimi obrazi samo še o polenti in o ocvirkih, je prišel na lačno nedeljsko popoldne k meni Kozar, se spustil na tla v baraki, se poslonil ob deske, zatem pa mi po listem svojem in večnem vprašanju po čiku povedal:

„Pesmi pišem.“

Nasmehnil se je in me pogledal; bilo ga je samo zaupanje.

„O sončnicah... o sončnicah pred barakami...“

Bilo je že vdrugo v kacetu, ko mi je povedal o svojih verzih.

Prvo pesem, za katero sem zvedel, je spočela vsakdanja in grozotna kacatarska disonanca, a ki je Kozarja živo prizadela; pela je o kaminu, iz katerega „po človeškem mesu diši“, in o kacatarski kuhinji, ki je bila poleg te peči, a iz katere „po gnilem zelju smrdi“. Pesem mi je zrecital na dvorišču, med barakami, na enem izmed tistih večnih apelov, a meni so ostali v spominu njegova z žico prevezana oča-

la in upadlo, že kar zabuhlo obličje. Kazal je z roko na kamin in na kuhinjo in pesem mlaskajoče in znova in znova ponavljal.

Tudi zdaj, to lačno popoldne, je potegnil iz žepa progaste bluze papir, začel mlaskati in zatem brati. Prebral je nekaj kilic, sedem ali osem, zatem pa povedal, da so to sami osnutki za kitice, pesem sama pa da bo dolga, za celo knjigo bo in povedala bo vse o taborišču — razodela bo vso človeško siromaščino kacatarskega življenja. Verzi te pesmi so bili trdi, Kozarjevi, eno pa me je osupnilo in prevzelo — sončnice, ki jih je Kozar sredi teh tisočih smrti odkril in o njih zapel; sončnice in verzi, oboje je razodevalo pesnika, bolj kakor katerikoli njegov verz dotlej.

Po tem ni minilo srečanje, da se ne bi menila o sončnicah — bile so ko zadnji a uporni utrip smrti zapisanega življenja. Zdavnjaj že sem nehal misliti na nibelunške konture mauthausenskega obzidja, na to strahotno sceno za dramo, ki se je začela sama od sebe snovati, komaj sem prestopil kamenita taboriščna vrata..., zdavnjaj že se je ta drama razrasla v tragično komedijo mladega življenja, ki se je znašlo s svojimi upi za žico, a ki iz dneva v dan bolj spoznava, da bo končalo tako, kakor so končala tod vsa življenja: pod pesmi in pelami kapotov in kriminalcev — blazen krohot kacatarja pod nogami teptajočega in vedno bolj besnega kriminalca; človek usahne zlahka, ali pa tudi za hudiča ne umre. Drugačne usode v mauthausenskem taborišču ni bilo...

Prišla je zima, od sončnic pred barakami so že zdavnjaj ostala samo še stebila, ali v Kozarjevem srcu so bile sončnice še vedno žive, cvetele so in se obračale iz tega človeško tako revnega sveta za soncem nad barakami. Pesnik je prezebal, mučila ga je večna lakota, vedno huje mu je gledala iz okostenelega obličja, vedno huje se je tresel za čiki in se na apelihi nenehno prestopal, da bi pognal kri, usnice pa so naprej in naprej ponavljale kitice... — o sončnicah. Z njimi, sončnicami, je prestal zimo in pričakal pomlad, ko so nas poslali iz taborišča.

SPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠP
RTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORT
SPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠP
RTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORTNI ŠPORT

NOGOMET
MEDNARODNE PRIJATELJSKE
TEKME V NOGOMETU

Prejšnji teden je avstrijska državna nogometna reprezentanca odigrala dve prijateljski igri, s katerima je žela le deloma uspeh. V sredo 8. aprila je Avstrija v Sarajevu nastopila proti Jugoslaviji in dosegla razveseljav neodločen rezultat 1:1, s katerim se je napoved avstrijskega trenerja Stastnyja, da se je avstrijski nogomet izboljšal, deloma uresničila. Čeprav tekma ni bila na posebno visoki ravni, je treba priznati, da sta obe ekipi imeli izvrstne momente, predvsem v času, ko sta padla zaderka. Avstrijsko moštvo je imelo v odličnem vratarju Harreitherju zanesljivega moža, na splošno pa je moštvo odgovarjalo težki nalogi. Zaderke sta dosegla za Avstrijo Redl in za Jugoslavijo Bajević.

Preteklo nedeljo pa so se Avstrijci pred 30.000 gledalci pomerili z reprezentanco Češkoslovaške. Optimistični gledalci, ki so prišli iz navdušenja nad sarajevskim rezultatom v dunajski stadion, so videli na delu Čeha, izvrstno pripravljene že za svetovno prvenstvo v Mehiki. Pričakovanja so bila prevelika, razočaranje še večje. Prijateljsko tekmo so Čehi odločili že pred polčasom v svojo prid. S tremi zaderki pa so bili Avstrijci tudi moralno premagani. V tem času so namreč Čehoslovaki igrali vrhunski nogomet in demonstrirali avstrijskim reprezentantom nogometno lekcijo. V drugi polovici tekme so se naši igralci pokazali iz boljše strani, kljub temu pa češkoslovaška zmaga nikdar ni bila v nevarnosti, ne nazadnje zaradi nezmogljivosti naših napadalec. Edini gol, ki so ga dobili Čehi, so si nesrečno zadeli sami.

BOKS
EVROPSKI PRVAK USPEŠEN

Hans Orsolic, evropski prvak v boksu v kategoriji welter, je v četrtek prejšnjega tedna uspešno branil svoj naslov proti izvrstnemu Italijanu Carmelu Bossiju. Uspeh avstrijskega boksarja je bil precej sporen, saj je v zadnjih rundah prepričljivo dominiral Bossi. Italijan se je izkazal prav v teh rundah za tehnično in kondicionalno boljše. Da pa je Orsolic prestal te strašne udarce, je pripisati njegovi rutini in vzdržljivosti. 15.000 gledalcev je bilo priča napačne taktike evropskega prvaka, ki je napadel kot bi bil izzivalec, ne pa branilec naziva evropskega prvaka.

Ta boj je bil za Orsolicca najhujša preizkušnja v njegovi karieri, odkar je zgubil evropsko prvenstvo proti Italijanu Arcariju. Možnost za predčasno prekinitev je Orsolic predvsem zamudil v začetku in v sredini borbe. V 15. rundi pa je vse kazalo na Bossijevo zmago, vendar je Orsolic prestal najhujše udarce, ki so ga polno zadeli. Pičla zmaga Orsolicca se je končala z dvema točkama prednosti. Po tej zmagi se je 22-letni evropski prvak odločil, da bo nastopil proti svetovnemu prvaku Jose Napoleu-u. Vsekakor pa sedanje stanje in znanje Orsolicu ne bo zadostovalo za osvojitve naziva svetovnega prvaka.

KOŠARKA
JUGOSLAVIJA-RADENTHEIN

Jugoslovanska košarkarska reprezentanca je med svojim treninškim bivanjem v Bad Kleinkirchheimu igrala košarkarsko tekmo s košarkarji iz Radentheina, ki zavzemajo drugo mesto na avstrijski državni lestvici. Jugoslovani so zmagali prepričljivo in pričakovano s 105:43. Košarkarji iz Radentheina so le deloma sledili demonstraciji moderne košarke, za katero je poleg zadostne kondicije potrebna tudi tehnika. Ta hitra igra je pokazala, da poleg Rusov in Američanov lahko tudi Jugoslovane štejeemo v ožji krog favoritov na svetovnem prvenstvu v Ljubljani. Med jugoslovanskimi ljubitelji košarke velja reprezentanca Jugoslavije za edinega favorita, vodstvo košarkarske ekipe pa računa z enim od prvih treh mest.

DROBNE NOVICE

Nekaj dni po tekmi z Avstrijo je jugoslovanska nogometna reprezentanca nastopila v prijateljski tekmi proti Madžarom in odnesla neodločen rezultat 2:2. Tekma, ki se je odvijala v Beogradu, je bila kvalitetnejša značaja v primeru s sarajevsko. Igro je vodil znani avstrijski sodnik Marschall.

V tednu od 24. do 30. aprila se bodo najboljši športni kegljači v Bocenu na Južnem Tirolskem pomerili za naslov svetovnega prvaka. Jugoslovani, ki sodojo v ožji krog favoritov, so pred nedavnim v prijateljski tekmi premagali na novem kegljišču v Crikvenici dosedanjega svetovnega prvaka - favorizirano ekipo Vzhodne Nemčije.

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 16.00, 17.00, 18.45, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob nedeljah in praznikih): 6.40 Jutranja opažanja, 6.45 Vesele melodije, 7.20 Jutranja gimnastika, 7.25 Jutranja glasba, 8.05 Jutranja glasba, 9.00 Za prijatelje stare glasbe, 10.05 Komorni koncert, 11.00 Roman v nadaljevanjih, 11.15 Opoldanski koncert, 13.00 Operni koncert, 14.00 Dirigenti, orkestri, solisti, 14.45 Mednarodna gospodarska poročila, 15.00 Več uka, več znanja, 16.03 Stereo-koncert, 18.43 Pregled sporeda.

Sobota, 18. 4.: 6.05 Jutranja glasba - 9.00 Smeh sodi k olik - 13.00 Srečanje z Avstrijo - 13.30 Tehnični razgled - 13.45 Iz opernega sveta - 14.40 Pogled v umetnostne revije - 14.45 Orkestrski koncert - 16.15 V žarišču - 17.10 Ex libris - 18.00 Domovina Avstrija - 19.20 Oddaja zveznega kanclerja - 20.00 Orkestrski koncert - 22.45 Avstrijska pesem 20. stoletja - 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 19. 4.: 6.05 Vesele melodije - 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov - 9.10 Satirična oddaja - 10.00 Maša - 11.00 Iz gledališča - 11.15 Velika simfonija - 13.15 Stališče - 13.45 Operni koncert - 15.00 Mojstri klasične operete - 15.45 Evropa 70 - 16.15 Ljubite klasiko? - 17.05 Obzornik znanosti - 17.45 Komorna glasba - 19.10 Le veselje z glasbo - 20.00 Orkestrski koncert - 22.10 Tribuna - 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 20. 4.: 6.05 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva - 6.11 Jutranja glasba - 13.45 Avstrijska pripovedka - 17.10 Mednarodna radijska univerza - 17.30 Mladinska redakcija - 19.30 Raziskovalne naloge - 20.00 Orkestrski koncert - 21.30 Analiza - 22.10 Današnje znanje - 23.10 Sodobna glasba.

Torek, 21. 4.: 6.05 Oddaja delavske zbornice - 6.11 Jutranja glasba - 9.30 Vesele note - 13.45 Politični Nestroy - 17.10 Raziskovalci na obisku - 18.00 Iz oper - 19.30 Kulturno-politične perspektive - 20.00 Spectrum Austriac - 21.00 Povratek vesoljske ladje „Apollo 13“ - 21.30 Glasbeni feljton - 22.45 Šansoni - 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 22. 4.: 6.05 Oddaja kmetijske zbornice - 6.11 Jutranja glasba - 9.30 Vesele note - 15.45 Krogi, pike, črte - 17.10 Nadarjenost in učenje - 17.30 Mladinska redakcija - 19.30 „Dio in Aeneas“, opera - 20.35 „Luna“, malo svetovno gledališče - 22.10 Od kosmologije do psihologije - 23.10 Sodobna glasba.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 6.30, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Kmetijska oddaja, 5.40 Jutranja opažanja, 5.43 Pisane jutranje melodije, 6.00 Jutranja gimnastika, 6.45 Deželni razgled, 7.00 Glasbeni mozaik, 7.45 Lokalna poročila, 8.05 Zvečen jutranji pozdrav, 8.15 Obzornik za ženo, 9.00 Šolska oddaja, 10.05 Šolska oddaja, 11.30 Oddaja za podeželje, 11.40 Nasveti za vas, 11.45 Za avtomobiliste, 13.05 Deželni razgled, 13.30 Glasba po kosilu, 14.00 Za ženo, 14.15 Slovenska oddaja, 15.30 Otroška ura, 16.00 Venček melodij, 18.15 Odmev časa, 18.45 Šport, 18.55 Lahko noč otrokom, 19.03 Pregled sporeda, 19.05 Zabeležite si, 19.35 Melodija in ritem, 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 18. 4.: 5.05 Pihalna godba - 5.33 Ljudske viže - 7.55 Naš hišni vrt - 8.05 Godba na pihala - 10.05 Šolska oddaja - 11.00 Naša lepa domovina - 13.50 Za zbiralec znamk - 14.20 Mirno ostanimo, kjer prepevajo - 15.30 Po željah - 18.00 Za delovno ženo - 18.40 Umetnostna in kulturna kritika - 19.40 Melodija in ritem - 20.10 Zabavni večer - 22.25 Plesna glasba.

Nedelja, 19. 4.: 7.35 Zabavna glasba - 8.05 Kmetijska oddaja - 8.15 Kaj je novega - 9.00 Veliki nedeljski zabavni koncert - 10.30 „Dialog ljubezni“, radijska pripovedka - 11.00 Dopoldanski koncert - 12.03 Za avtomobiliste - 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča - 13.45 Iz domovine - 14.30 Po željah - 16.30 To je moj Dunaj - 17.05 Plesna glasba - 18.30 Koroški portret - 18.45 Otroški zbori - 19.00 Nedeljski šport - 19.30 Govori deželni glavar Sima - 19.40 Deželni razgled - 20.10 Lehar in njegovi sodobniki.

Ponedeljek, 20. 4.: 5.05 Pihalna godba - 5.33 Ljudske viže - 9.00 Šolska oddaja - 10.05 Nadarjenost in poklici - 10.15 Veliki avstrijski pesniki in njihova dela - 11.00 Za ljubitelje ljudske glasbe - 14.30 Knjižni kotiček - 14.45 Iz deželnega prosvetnega programa - 15.00 Glasbeno življenje na štajerskem - 17.10 Zabavna oddaja - 18.00 Oddaja kmetijske zbornice - 20.10 Radijska igra - 21.30 Robert Stolz dirigira.

Torek, 21. 4.: 5.05 Godba na pihala - 5.33 Ljudske viže - 9.00 Francija pripoveduje - 9.30 Vesele note - 10.05 Šolska oddaja - 11.00 Ljudska glasba - 14.45 Avstrijsko elektrogosposdarstvo - 15.00 Ljudska glasba iz Štajerske - 16.15 Nezgoda kirurgija, obrt našega časa - 16.45 Otroška telovadba - 17.10 Avstriji o Avstriji - 18.00 Oddaja sindikalne zveze - 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah - 20.10 Orkestrski koncert.

Sreda, 22. 4.: 5.05 Pihalna godba - 5.33 Ljudske viže - 9.00 Pravilice iz vsega sveta - 9.30 Vesele note - 10.15 Šolska oddaja - 11.00 Ljudska glasba - 14.45 Koroška pesem - 15.00 Štajerske orgle - 16.15 Nezgoda kirurgija - 16.30 Operetni koncert - 17.10 V dunajski kavarni - 18.00 Oddaja združenja industrialcev - 19.15 Jezik domovine - 20.10 Slušna igra - 21.00 Za prijatelja planin.

Četrtek, 23. 4.: 5.05 Godba na pihala - 5.33 Ljudske viže - 9.00 Šolska oddaja - 9.30 Vesele note - 10.05 Zivalske zgodbe - 10.35 Problemi mladine - 11.00 Ljudska glasba - 15.45 Zabeleženo na koroških cestah - 17.10 Operetni koncert - 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva - 19.15 Dom in šola - 20.10 Lovska ura - 21.15 Domače glasbeno ustvarjanje.

Petek, 24. 4.: 5.05 Pihalna godba - 5.33 Ljudske viže - 9.00 Šolska oddaja - 9.30 Klavirska glasba - 10.05 Učimo se iz prometnih nesreč - 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe - 14.30 Nove knjige koroških založb - 14.45 Štajerska književnost - 15.00 Zborovska glasba - 16.15 Žena v kmetijstvu - 17.10 Glasba za konec tedna - 18.00 Oddaja delavske zbornice - 19.15 Zabavno o umetnikih - 20.10 Od selve do žetve - 22.25 Pogled k sosedu.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 18. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca - 14.00 Narava - barometer.

Nedelja, 19. 4.: 7.00 Duhovni nagovor - S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 20. 4.: 13.45 Informacije - Za našo vas.

Torek, 21. 4.: 13.45 Informacije - Koroški kulturni pregled - Športni mozaik.

Sreda, 22. 4.: 13.45 Informacije - Vesti za kmetijstvo - Pesmi o kralju Matjažu na Koroškem in v Reziji.

Četrtek, 23. 4.: 13.45 Informacije - Po sledih starih šeg in navad - Komorne skladbe slovenskih skladateljev - Našim mladim poslušalcem.

Petek, 24. 4.: 13.45 Informacije - Med našimi skavti.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočajo vam, 15.00 Dogodki in odmevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahko noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 18. 4.: 8.04 Glasbena matineja - 9.05 Radijska šola - 9.35 Čez travnike zelene - 12.10 Chopinove manj znane - 12.40 Pihalni orkester RTV Ljubljana - 14.05 Glasbena pravljica - 14.25 Vrtljak domačih melodij - 15.40 Poje sopranistka Joan Sutherland - 17.05 Gremo v kino - 17.45 Jezikovni pogovori - 18.15 Dobimo se ob isti uri - 18.45 S knjižnega trga - 19.15 Ansambel štirje kovači - 20.00 Strel na vrtu, zabavna radijska igra - 20.45 Od melodije do melodije - 21.15 Eurodiscparade - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 19. 4.: 6.00 Dobro jutro - 7.30 Za kmetijske proizvajalce - 9.05 Radijska igra za otroke - 8.52 Skladbe za mladino - 9.05 Koncerti iz naših krajev - 10.05 Še pomnite, tovariši - 10.25 Pesmi borbe in dela - 10.45 Voščila - 11.50 Pogovor s poslušalci - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov - 14.05 Priljubljene melodije - 14.30 Humoreska tedna - 15.05 Lepe melodije - 15.30 Nedeljsko športno popoldne - 17.30 Herojski zgled, radijska igra - 18.45 S Franzem Lisztom - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Zabavno glasbena oddaja - 22.15 Plesna glasba - 22.40 Popevke iz studia Zagreb - 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 20. 4.: 8.04 Glasbena matineja - 9.05 Za mlade radovedneže - 9.20 Cicibanov svet - 12.10 Opoldanski divertimento - 12.40 Koncert pihalnih orkestrrov - 14.35 Voščila - 15.40 Slovenski zborovski skladatelji od romantičnega do danes - 17.05 Operni koncert - 18.35 Mladinska oddaja - 19.15 Ansambel Mihe Dovžana - 20.00 Beograjske glasbene slavnote.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

1. PROGRAM

Sobota, 18. 4.: 16.15 Listamo v slikanici - 16.35 Cesta ni igrišče - 16.40 Daktari - 17.30 Beatclub - 18.00 Tedenski obzornik - 18.25 Kultura aktualno - 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads - 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar - 20.06 Šport - 20.15 Čar varietete - 21.45 Šport - 22.15 Čas v sliki - 22.30 Nož na grlu.

Nedelja, 19. 4.: 14.30 Veselje ob glasbi - 15.00 Za otroke - 16.45 Kontakt - 17.25 Avtomobilske dirke - 18.30 Oknar - 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna - 19.30 Šport - 20.15 Skrivnosti morja - 21.05 Poročka na planini - 22.20 Čas v sliki.

Ponedeljek, 20. 4.: 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Družina Feuerstein - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 Mož s kovčkom - 21.00 Poštni predal 7000 - 21.15 Film o Leninu - 23.10 Čas v sliki.

Torek, 21. 4.: 18.00 Angleščina - 18.25 Kultura aktualno - 18.50 Sodnik na Divjem zapadu - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 Kaj sem? - 21.05 Pristanek vesoljske ladje „Apollo 13“ - 22.15 Čas v sliki - 22.30 Podelitev oscarja.

Sreda, 22. 4.: 10.00 Viri zgodovine - 10.30 Zvok iz človeške roke - 11.00 Nož na grlu - 16.30 Za otroke - 17.15 Mednarodni mladinski obzornik - 17.35 Mala športna abeceda - 18.00 Francoščina - 18.50 Ljubi stric Bill - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 ORF-Report - 21.15 Zadeva Sievers - 23.00 Čas v sliki.

Četrtek, 23. 4.: 10.00 Kaj morem postati - 10.30 Computer - 11.00 Alpe - 11.30 Na obisku pri Fritzu Wotrubi - 12.00 Aktualni komentar - 18.00 Italijanščina - 18.25 Športni mozaik - 18.50 Policijska kliče - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 Zlati strel - 21.45 Svet knjige - 22.45 Čas v sliki.

Petek, 24. 4.: 10.00 Šolska oddaja - 11.00 Zadnje leto v Marienbadu - 12.35 Telesport - 18.00 Človek v vesolju - 18.25 Podoba Avstrije - 18.41 Oddaja delavske zbornice - 18.50 Dogodivščine ob Rdečem morju - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.15 Stari sodnik - 21.15 Aktualni dogodki - 22.15 Čas v sliki.

2. PROGRAM

Sobota, 18. 4.: 18.00 Umetniške tehnike - 18.30 Obzorja - 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar - 20.06 Šport - 20.10 Vzgoja - 20.15 Fiziki - 21.45 Tele-reprize.

Nedelja, 19. 4.: 18.30 Mala šola o Angliji - 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna - 20.10 Svet od jutri - 20.10 Vzgoja - 20.15 Nestroy: Prejšnja razmerja - 21.05 Škratlnordeča zavesa - 21.50 Tele-reprize.

Torek, 21. 4.: 18.50 Alpe - 19.00 Učenje in spomin - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.10 Vzgoja - 20.15 Zabava drugod - 21.05 Steparji, komedija - 22.45 Tele-reprize.

Sreda, 22. 4.: 18.30 Iz šolskega sporeda - 19.00 Novi svet biologije - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.10 Vzgoja - 20.15 Sled sokola - 21.50 Tele-reprize.

Petek, 24. 4.: 18.30 Iz šolskega sporeda - 19.00 Marcel Duchateau, dokumentacija - 19.30 Čas v sliki - 20.06 Šport - 20.10 Vzgoja - 20.15 Pogovori med generacijami - 21.15 Večerni soprog - 22.50 Tele-reprize.

SADNA DREVESCA

vseh plemen in jagodičje oddaja domača drevesnica MARKO POLZER, Vazar, pri Št. Vidu.

Najboljše jabolčno sadje.

sti - 22.15 Za ljubitelje jazz - 23.15 Popevke iz studia Beograd - 23.40 Za ples.

Torek, 21. 4.: 8.04 Operna matineja - 9.05 Narodni heroj Tone Tomšič - 9.35 Orgle v ritmu - 9.45 Narodne pesmi iz Dolenske - 12.10 Lirične in plesne melodije Čajkovskega - 12.40 Od vasi do vasi - 14.05 Glasbena udejstvovanje mladih - 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana - 15.40 Iz Verdijeve opere „Macbeth“ - 17.05 Koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana - 18.15 V terek nasvidenje - 18.45 Ob stoletnici Leninevega rojstva - 20.00 Prodajalna melodij - 20.30 „Deset dni, ki so pretresli svet“, radijska igra - 22.15 Jugoslovanska glasba - 23.05 O Leninu - 23.15 Povpevke iz studia Zagreb - 23.40 Plesna glasba.

Sreda, 22. 4.: 8.04 Glasbena matineja - 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb - 9.20 Iz glasbenih šol - 12.10 Iz Kozinove opere „Ekinokcij“ - 12.40 S pesmijo in plesom križem po Jugoslaviji - 14.05 Operetne melodije - 14.35 Voščila - 15.40 Pianistka Zorana Čotič - 17.05 Mladina sebi in vam - 18.15 Rad imam glasbo - 18.40 Naš razgovor - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Ti in opera - 22.15 S festivalov jazz - 23.05 Spomin na Lenina - 23.15 Popevke iz studia Beograd - 23.40 Plesni ritmi.

Četrtek, 23. 4.: 8.04 Glasbena matineja - 9.05 Radijska šola - 9.35 Popevke Jureta Robežnika, Mojmir Sepeta in Jožeta Privška - 12.10 Mojstri naše glasbene preteklosti - 12.40 Čez polja in potoke - 14.05 Jugoslovanski dekljski zbori - 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana - 14.40 Mehurčki - 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana izvaja dela sodobnih slovenskih skladateljev - 17.05 Glasbeno popoldne - 18.15 Morda vam bo všeč - 18.45 Kulturni globus - 19.15 Ansambel Hazy Osterwald - 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Vabimo vas na bralno vajo - 22.15 Pesmi Huga Wolfa - 23.15 Jazz - 23.40 Plesna glasba.

Petek, 24. 4.: 8.04 Operna matineja - 9.05 Pionirski tednik - 9.35 Orkester balalajk „Ossipov“ - 9.45 Narodne pesmi iz Palestine - 12.40 Slovenske narodne pesmi - 14.05 Iz albuma skladb za mladino - 14.35 Voščila - 15.30 Napotki za turiste - 15.40 Bernstein in Gershwin - 17.05 Človek in zdravje - 17.15 Koncert po željah poslušalcev - 18.15 Rad imam glasbo - 18.50 Ogledalo našega časa - 19.15 Ansambel Vilija Petriča - 20.00 Akademski zbor iz Kansasa - 20.30 Top-pops 13 - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih - 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih - 23.15 Jazz klub.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 18. 4.: 9.35 Šolska oddaja - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 11.30 Za prosvetne delavce - 17.40 Obzornik - 17.45 Po domače - 18.10 Lepa Vida, televizijska igra - 19.15 Mozaik - 19.20 Narod piše sodbo sam - 20.00 Dnevnik - 20.35 Dunaj po notah - 21.30 Risanke - 21.50 Geminus - 23.05 Poročila.

Nedelja, 19. 4.: 9.00 Madžarski pregled - 9.30 Pod lipo - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Mozaik - 10.50 Otroška matineja - 11.35 Kažipot - 17.00 Vaš šlager sezone - 17.45 Za pet penjev, ameriški film - 20.00 Dnevnik - 20.35 Humoriistična oddaja - 21.20 Videofon - 21.35 športni pregled - 22.10 Dnevnik.

Ponedeljek, 20. 4.: 9.35 Šolska oddaja - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 14.45 Šolska oddaja - 16.45 Madžarski pregled - 17.50 Lutkovna oddaja - 18.15 Obzornik - 18.30 Znanost in mi - 19.00 Mozaik - 19.05 Zabavno glasbena oddaja - 20.00 Dnevnik - 20.35 Angleški, kot se govori, drama - 21.35 Lenin in mi - 22.35 Poročila.

Torek, 21. 4.: 9.35 Šolska oddaja - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 14.45 Šolska oddaja - 16.15 Veselje v glasbi - 17.10 Obzornik - 19.05 Izobraževalna oddaja - 20.00 Dnevnik - 20.35 Križarka Potemkin, sovjetski film - 21.35 400 let slovenske glasbe - 22.05 Poročila.

Sreda, 22. 4.: 9.35 Šolska oddaja - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 17.15 Madžarski pregled - 17.50 Oddaja za otroke - 18.30 Obzornik - 18.35 Šport - 19.00 Mozaik - 19.05 Prvi koraki - 19.20 Iznanci 1941-1945, reportaža - 20.00 Dnevnik - 20.35 Deseti brat, televizijska igra - 22.20 Mednarodni jazz - 22.45 Poročila.

Četrtek, 23. 4.: 9.35 Šolska oddaja - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 16.45 Madžarski pregled - 17.45 Zapajte z nami - 18.00 Risanke - 18.15 Obzornik - 18.30 Zgodbe s popotovanj - 19.00 Mozaik - 19.05 Enkrat v tednu - 20.00 Dnevnik - 20.50 Portret neke gospe - 21.35 Kulturne diagonale - 22.05 Zgodbe za vas - 22.25 Poročila.

Petek, 24. 4.: 9.35 Šolska oddaja - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 16.45 Madžarski pregled - 17.45 David Copperfield - 18.15 Obzornik - 18.30 Balet - 19.00 Mozaik - 19.05 Ali gre svet v inflacijo - 20.00 Dnevnik - 20.35 Dr. na morju, angleški film - 22.10 Malo jaz, malo ti, quiz - 23.25 Poročila.

Gesucht Huf & Wagenschmied in mech.
Werkstätte mit Landmaschinen sowie
sanitäre Anlagen. Auf Wunsch Kost
und Logis im Hause. Sehr gute Ent-
löhnung. Offerten an: Jakob Mäder,
Schmiede, CH 3211 Ried bei Kerzers
(Schweiz).